

PŮVOD PLEMENE ANEB SEN PROFESORA REULA

První mezinárodní výstava psů v Belgii v hlavním městě Bruselu se konala 21. července 1880 u příležitosti oslav padesátého výročí vzniku samostatné Belgie; bylo zde přihlášeno 965 psů, většinou loveckých. Co se týká ovčáckých plemen, účastnilo se 7 tzv. “kontinentálních ovčáků”, kteří typově zahrnovali nejrůznější dnešní ovčáky - německé, francouzské, belgické, holandské a další, tehdy ovšem nebyli ještě rozlišováni, proto tedy název “kontinentální”. Na druhou stranu plemena původem z Velké Británie: bobtailové a skotští ovčáci - kolie, měli již dokonale přesný a určený standard a na tuto výstavu jich bylo přihlášeno 10. Zde by bylo na místě uvést, že kynologie ve Velké Británii byla na daleko vyšší úrovni než kynologie v západní Evropě. O kolích se psalo mnoho již v příručce kynologického klubu Anglie, který byl založen roku 1873. Kolie už tehdy plnili nejen funkci ovčáckých psů ale i psů společenských. Pro porovnání klub německého ovčáka “Verein for Deutsche Schäferhunde” byl v Německu založen 22. dubna 1899.

V ilustrovaném týdeníku “Chasse et Peche” (“Lov a rybářství”) se objevila 15. prosince 1889 následující pasáž v článku o psech:

“Pro naši vědomost, existují pouze dvě plemena ovčáckých psů, která byla klasifikována a přesně určena: kolie a staroanglický ovčák bez ocasu. V Belgii máme ovčácké psy nejrůznějších typů, rozmanitých druhů a délky srsti; dodnes nebyla svolána komise či založen klub, který by je sjednotil.”

To bylo důvodem, proč se ke konci roku 1891 sešlo v Bruselu mnoho nadšenců, kteří chtěli najít cestu ke vzniku a rozvoji ovčáckého plemene. Takového, kde by se snoubily dokonalé fyzické vlohy s vynikající povahou, inteligencí a pracovními schopnostmi; takového plemene, aby na něj jako na národní plemeno mohli být všichni hrdí. U této příležitosti byl založen 29. září 1891 klub belgického ovčáka “Club du Chien de Berger Belge”. Klub získal patronaci belgické kynologické asociace “Societe Saint-Hubert”, která byla založena 18. února 1882. Tato asociace obdržela 26. září titul “královská”, který ji udělil král Leopold II. Societe Royale Saint-Hubert se připojila k Mezinárodní kynologické federaci - F.C.I. 1. ledna 1912.

“Chasse et Peche” byl týdenní magazín vydávaný Societe Royal Saint-Hubert a některými kluby specializovanými na určité plemeno, mezi nimi byl i klub šiperek (schipperke = zjednodušení či zkreslení vlámského slova “schaper” či “scheper”, což znamená ovčáckého psa). Tento klub byl vlastně jakousi první vlaštovkou, byl prvním klubem pro psí plemeno na kontinentě, a pro upřesnění tento klub byl založen 10. března 1888.

Club du Chien de Berger Belge nechtěl přešlapovat na jednom místě a začal velmi aktivně pracovat. Snažil se založit a vytvořit národní plemeno čisté rasy vyčleněním psů s netypickými znaky. Bylo nutné velmi vážně a zodpovědně přistupovat k chovu, aby bylo dosaženo jednotnosti plemene a aby naprostá dokonalost a kvality byly předávány geneticky dál.

Nadšení přívrženci “národního

ovčáka” studovali všechny typy ovčáckých psů za pomoci nejlepších veterinářů v zemi, kteří se stali nedílnou součástí tohoto vlasteneckého hnutí. Někteří členové klubu jeli na výstavu psů do Frankfurtu, aby porovnávali svoje psy s německými ovčáky.

A tak nakonec došlo k velkému setkání majitelů ovčáckých plemen a jejich čtyřnohých průvodců. Ve veterinární škole v Cureghemu v Bruselu se v neděli 15. listopadu 1891 v deset hodin ráno sešlo v hale veterinární nemocnice na stovky majitelů se 117 psy z okolí Bruselu a z Brabantské provincie. Bohužel bylo velmi špatné počasí, a tak nemohli přítomní fotografové prakticky vůbec nic zachytit na památku. Na tuto velkou událost se zaměřil pan M.L.Vander Snickt, vydavatel a šéf magazínu “Chasse et Peche”, bývalý ředitel zoologické zahrady v Gentu a Düsseldorfu, který napsal následující článek:

“Z této prohlídky je zřejmé, že existuje několik typů ovčáckých psů v Brabantské provincii. Jako nejrozšířenější a nejideálnější byl posouzen pes, jehož výška byla 50 až 55cm; bylo tam i pár psů s výškou 62cm. A co vše bylo ještě vidět? Černá srst, málo sytá čern, někdy s bílými znaky na hrudníku, někdy bez nich, hnědé pruhy, ale i žluté; psi s hladkou srstí, dlouhou i hrubou, krátkou na lících, na čele a zepředu na nohách, s dlouhou srstí na krku a s praporci na nohách, s bohatou dlouhou srstí na břicho, vnějších stranách stehen a na ocase; vzpřímené uši, vysoko nasazené, trojúhelníkovité, velmi dobře chráněné srstí po stranách i na špičkách boltce, s krátkou srstí z vnější strany ucha; hnědé oči bez jakéhokoli náznaku bělma; velkého čela - spíše plochého, dobrého typu čenichu, velké tlamy, dobře utvářených lící, kolem krku měli psi nádhernou dlouhou bohatou hřívu, rovnou hřbetní linii, široká bedra, strmější ramena, zadek nebyl příliš široký, dlouhý ocas je nesen dolů, prodlužuje hřbetní linii a sleduje tvar zadních nohou. Kategorie hrubosrstých psů je méně jednotná a liší se od předešlých dlouhosrstých, chundelatá kudrnatá srst je často šedá nebo šedo-hnědá, čelo se zdá menší, uši naopak delší, ale jsou nesené stejně dobře vzpřímené a nasazené patřičně vysoko. Často je však u těchto psů vidět jen velmi krátký ocas, jako by jenom pahýl; měli bychom snad zde vidět znamení příbuznosti s francouzským bouvierem? Psů s krátkou srstí je nejméně; většinou jsou si velmi podobní s dlouhosrstými. Srst je krátká na těle, ale zůstává delší na stejných místech, jako je dlouhá a bohatá u dlouhosrstých psů; ocas je vždy na konci do špičky.”

Velké množství psů bylo prohlíženo doma jakousi komisí klubu, která jezdila po majitelích, aby shlédla co nejvíce zástupců plemene. Na 2. dubna 1882 bylo svoláno velké setkání všech, kteří se snažili dát vzniknout národnímu plemeni. Zde byla poprvé uveřejněna studie profesora Adolpha Reula, který sám získával informace ze zahraničních pramenů; mezi jinými ho nejvíce ovlivnila práce veterinárního lékaře Hugh Dalziela, která se objevila roku 1888; tato příručka nesla název “Kolie, její historie a chov”. Club du Chien de Berger Belge určil standard plemene a rozdělil jej do tří variant: dlouhosrstá, krátkosrstá a hrubosrstá bez jakéhokoli omezení či rozlišení barvy. Stejně rozdělení existovalo i pro dobře známé plemeno - kolii. U tohoto plemene, stejně jako u mnoha jiných, každý mohl rozlišit dlouhou, krátkou i hrubou srst, ale přesto si psi jednotlivých variant byli tak podobní, že bylo zřejmé, že jde o jedno plemeno.

Rozmanitost barev; na jedné straně je zde zřejmá specifikace černé, na straně druhé můžeme najít barvu šedou, červenohnědou či strakatou. Nebyl zde ani jediný případ, kdy se objevil u posuzovaných ovčáckých psů bílý znak, což naopak bylo pro některá jiná plemena typickým znakem. Geneticky řečeno, gen pro bílou barvu (znak) nebyl v genetické formulce belgického ovčáka přítomen. V časopise “L'Éleveur” z 19. října 1918 (Chovatel) upozorňuje M. Pierre MEGNIN, že mezi německými ovčáky je mnoho bílých jedinců.

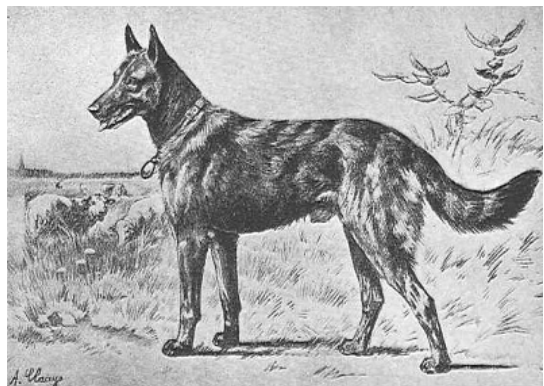

Belgický ovčák je plemenem, které má dokonale harmonické a sladěné všechny části těla. Tělo je dobře utvářené, kompaktní, koherentní a výborně vyvážené. Belgičan má svoji osobitost, styl i typ. Zůstává plemenem patřícím k vynikajícím běžcům. Tvar a soustava svalů a kostí mu propůjčuje obrovskou mobilitu, sílu pro náročné skoky i akceleraci, která se u domestikovaných zvířat velmi zřídka vidí. Formát těla je čtvercový, což znamená, že kohoutková výška se rovná délce; zatímco německý ovčák je delšího formátu. Výška je vertikální vzdálenost mezi vrcholem ramene a zemí. Délka je měřena od bodu ramen k zadku.

Podle Martina WILCKENSE (Vídeň 1878), který se věnoval vývoji základních plemen domestikovaných zvířat, se popis našeho plemene dá provést následovně. Když oddělíme přímou linii, stejně dlouhou jako je výška od ramene do pasu (nazývaná také fundamentální - základní - linie), na větší a menší část, větší část nám dá vrchol úhlu ramene, menší část slouží jako míra pro délku hlavy. Ale tyto akumulované či prodloužené formy nepoukazují jenom na velikost v absolutní délce těla, ale také na proporce a vztahy mezi délkou a hloubkou hrudníku. To znamená, že fenky, které jsou někdy lehce delší, mají stejně hluboký hrudník jako psi, ale právě pro delší linii hřbetu se zdá, že je hrudník mělčí. Ovčáčtí psi jsou vesměs vybaveni fantastickým systémem sil, které jsou dokonale rozloženy mezi stehna, zadek a ramena. Rovný pevný hřbet je důsledkem dokonale tvarovaných beder a zádě. Hrudník musí být dlouhý a hluboký, tak aby dosahoval spodní linií úrovně lokte, s dostatečně širokým předhrudím; nezbytný pro dobré uložení a výkon plic, které jsou naprosto nezbytné při těžké a namáhavé práci u stáda. I dlouhá hlava má své opodstatnění; při rychlém běhu by široká hlava zpomalovala a brzdila tempo. Uši jsou vzpřímené a neseny vpřed. Kratší ucho je upřednostňováno, protože hlava vypadá elegantněji a lehčeji, ale i výrazněji. Čenich je štíhlý; pysky musí dokonale přiléhat, nesmějí být volné. Velká tlama je pro belgického ovčáka typická. Jinými slovy, když belgičan otevře tlamu, čelisti se rozevrou více a místo, kde se pysky spojují je mnohem víc vzadu než u jiných ovčáckých psů. Zatímco u německého a holandského ovčáka je vyžadován nůžkový skus, u belgického ovčáka je možný i klešťový skus. To je charakteristický znak, který nacházíme i u jiných belgických plemen, u šiperky či bouviera. Nelze si nevšimnout tlusté podsady, husté tak, že dokonale chrání proti zimě a vynikající bohaté srsti chránící proti dešti. Podle názvů dlouhosrstý, krátkosrstý a hrubosrstý byly belgičtí ovčáci rozdělení a posuzování na všech výstavách až do 12. března 1898. O barvě nebyla nikde ani zmínka.

V neděli 25. října, bylo představeno asi 40 psů, kteří reprezentovali to nejlepší z plemene, věrně kopírující typické charakteristiky. Dva odchovy zde byly extrémně dokonalé, jednotného typu a soustředila se k nim veškerá pozornost veřejnosti. Jeden byl po černém PICARDOVI, jehož majitelem byl M. N. Rose z Groenendaelu; druhým pak po psovi jménem POUTS, kterého vlastnil M. J. B. Janssen z Laekenu. Štěňata po PICARDOVI byla nádherná, sytě černá s krásnou dlouhou srstí; vrh po POUTSOVI byl dokonale kudrnatý zlaté barvy.

Mezi krátkosrstými psy vynikli psi SAMLO majitele M. P. Beernaerta a MOUCHE, jehož majitelkou byla paní Duchenoy. Po tomto setkání a určení tří variant - dlouhosrsté, krátkosrsté a hrubosrsté - si komise, v které byl i profesor Reul,

SAMLO

vyžádala schválení plemene asociací Societe Royale Saint-Hubert a registraci belgického ovčáka v plemenné knize. Otázkou se stalo zachování a případné upuštění od krátkosrsté varianty belgického ovčáka, neboť zvířata postrádala jednotný vzhled i typickost plemene. Během setkání se však profesor Reul postavil obranu této krátkosrsté varianty krásného plemene. Dokonale rozpoznal perfektní vzhled, výjimečnou inteligenci, absolutní čichové vlohy.

Mezi roky 1897 a 1898 došlo k rozhodnutí, že u plemene bude vyžadován dlouhý ocas, nesený dolů. Bylo rozhodnuto, že v budoucnu již belgičan bez dlouhého ocasu nebude přijímán na výstavy, protože ocas sám o sobě je znakem, který přispívá k eleganci za pohybu a který ovčácký pes nutně potřebuje ke své práci tisíckrát za den. Ocas není jenom znakem elegance, je také přirozenou ochranou genitálií. A nakonec, belgičan má nosit ocas zavěšený, na konci mírně prohnutý sledující linii zadních končetin. Pokud je pes vzrušený, konec ocasu se poněkud zvedá.

12. března 1898, u příležitosti výstavy organizované Klubem šíperky, byla na této výstavě poprvé veřejnosti předvedena skupina černých dlouhosrstých belgických ovčáků odděleně od dlouhosrstých belgičanů jiných barev. Klub dal této černé dlouhosrsté variantě název Groenendael. Ale až teprve od roku 1909 se názvy Groenendael a Malinois začínají objevovat jako oficiální názvy plemen v katalozích. Vraťme se ale na výstavu do roku 1898. Skupina černých Groenendaelů slavila u diváků obrovské úspěchy. Psi a feny okouzlili všechny přítomné svojí impozantností, elegancí a především jednotností exteriéru. Díky skupině s jednotnou barvou, vlastně na doporučení M.L.Vander Snickta, se členové klubu rozhodli odlišit a určit pro každou variantu i barvu srsti. Na druhou stranu, ocenění profesora Reula nebylo příliš lichotivé, když jeho výrok zněl: "Tato skupina je tak vadná, jak početná." Jinými slovy, co pes - to vada.

Před rokem 1898 však klub začal upadat, postrádal jednotné cíle a nadešla doba krize. Názor a vyjádření profesora Reula vyšlo v časopise "Chasse et Peche" 28. dubna 1901. U příležitosti desátého výročí založení klubu byla uspořádána speciální výstava 21. dubna 1901. První skončily u černé dlouhosrsté varianty - DAX (vnuk PICARDA D'UCCLE a PETITE) a PEK SWET (vynikající plemeník zcela jiného původu než PICARD D'UCCLE a DUC DE GROENENDAEL) a BARONNE; u krátkosrsté varianty zvítězili TJOP, VOS (otec DEWET) a CORA I; u hrubosrsté varianty to byli BAZOEF, RITA a MIRA. Profesor Reul uvedl:

DAX (1906. LOSH 6147)

"Hlavní a nejdůležitější důvod, proč dochází k hloupým omylům, je snadno pochopitelná a zřejmá; na každé výstavě dostává jeden každý rozhodčí do rukou obrovskou moc; naposledy byl rozhodčí tak rozčilený a zaujatý vůči konkurenci, že i ti nejtrpělivější svůj klid ztráceli a i ti nejkurážnější ztráceli odvahu. To vše přivádělo nejlepší chovatele k šílenství. V komisi docházelo k jedné rezignaci za druhou a i já jsem nakonec odešel. Nakonec přece jen došlo k rozhodnutí, které mělo být provedeno hned na začátku: jiný rozhodčí, jenž nebyl členem klubu,

dostal plnou moc a oprávnění posuzovat vystavované psy během následujících let, aby

nedocházelo k upřednostňování vlastních odchovů. Dostalo se mi té cti, že jsem byl zvolen já a dokončil posuzování zbylých vystavovaných jedinců. Bylo mi řečeno, že znám plemeno a plně respektuji standard.”

Během let 1898, 1899 a 1900, byl profesor Reul jediným rozhodčím, který posuzoval belgické ovčáky. Jeho posuzování bylo jistým druhem umění, jeho posudky byly stručné, ale zcela popisovaly zvíře. Profesor Reul velmi podporoval příbuzenskou plemenitbu. Jeho slova si můžeme přečíst i my:

“Plánovaný a požadovaný postup v chovu byl během posledních let realizován. Nedělní výstava je obrovským úspěchem, člověku je líto, že je pondělí a že už nemůže vidět a obdivovat to, co mohl o den dříve. Jejich dokonalost, nádheru; vystavovaní jedinci s tak fantastickou povahou a vynikajícího typu; s absolutně jedinečným rozlišením jednotlivých variant: krátkosrstí, červenohnědí až mahagonoví s černou plnou maskou; dlouhosrstí s lesklou černou huňatou srstí a hrubosrstí s typickou šedohnědou barvou...Ale k takové jednotnosti a k tak úžasným výsledkům bychom v tak krátké době nikdy nedošli, nebýt používání příbuzenské plemenitby, přestože se jí někteří chovatelé zpočátku bojí...”

Adolf Reul (1849 – 1907)

Díky přísné selekci začaly vznikat v Belgii tři varianty ovčáka. Postup byl založen na principu výběru z velikého množství psů. Vybírali se pouze ti nejlepší psi, kteří absolutně odpovídali požadavkům “standardu” a ti se spojovali s vlastními příbuznými, jinými slovy úzká příbuzenská plemenitba z generace na generaci. Tato byla původně užívána zoology, kteří se zabývali chovy koní, skotu, prasat, kuřat,...apod. Příbuzenská plemenitba zajišťuje poměrně rychlé získání základu (jednotného typu) pro chov, má ovšem jak vynikající, tak i stinné stránky. Vše záleží na tom, odkud začneme. Jestliže spojíme dvě blízce příbuzná zvířata (např.. bratra a sestru) z vynikajícího vyrovnaného vrhu, správné tělesné stavby, kvalitního typu a dobré povahy, výsledkem budou pěkná, zdravá štěňata. Pokud ovšem, na druhou stranu, spojíme dva slabé jedince, výsledkem bude jenom velké zklamání. Na jednu stranu tato metoda umocňuje kvality jedince, ale ruku v ruce s výhodami mohou vzrůstat i nedostatky. Dva jedinci (pes a fena) stejné krve, kteří mají výbornou povahu i pěkný exteriér, mohou přenášet skrytě mnoho vad či nedostatků, které se viditelně projeví právě na jejich štěňatech. Samozřejmě tento fakt je způsoben tím, že byla použita příbuzenská plemenitba. Toto “projevení se” či “zviditelnění” určitého nedostatku nevzniklo náhodným vytvořením, pouze se stalo realitou. Tento zásadní rozdíl je nutné si plně uvědomit. Pokud spojím dva perfektní jedince bez jakýchkoli nedostatků, zcela zdravé, příbuzenská plemenitba umocní tuto “bezvadnost”; pokud vyberu jedince s určitým nedostatkem (buť sebemenším), daný nedostatek se nutně projeví na štěňatech. Dá se říci, že toto jednoduché vysvětlení poukazuje na rozdílné názory na příbuzenskou plemenitbu a její efekty. Takže jednoduše lze říci, že blížká příbuzenská plemenitba musí být používána pouze mezi dvěma naprosto perfektními jedinci. Nicméně je nezbytné poznamenat, že úzká příbuzenská plemenitba je příčinou snížení plodnosti, a tato vada se rozšiřuje na další generace. A zase na druhou stranu, díky příbuzenské plemenitbě vznikla i právě ovčácká plemena s vlohou pro

obíhání stáda, zastavování ovcí, kousnutí či nekousnutí - podle okolností, bránit ovci či pána před nebezpečím, což není zcela přirozený pud, neboť zjednodušeně řečeno pak by všechna plemena musela být ovčáckými. Velmi zajímavá je poznámka v knize o historii Belgie autora M. Juliána Debyho (1848):

TJOP (1.11.1899, LOSH 6132)

“Domníváme se, že by bylo zajímavé se zmínit o něčem, co by mohlo vysvětlit některá fakta o vytváření psích plemen. Spojte fenu jakéhokoli plemene (za předpokladu, že to tělesná výška zvířete dovoluje) s čistokrevným novofundland’anem. Vyberte z jednotlivých vrhů feny, které se nejvíce podobají svému otci a spojte je dohromady (dceru s otcem); v páté generaci dostanete čistokrevné novofundlandské psy, natolik čistokrevné, že nebude žádný rozdíl mezi zuby, stavbou kostry, ani mezi blánami mezi prsty. Nebudou zcela žádné rozdíly mezi otcem a štěňaty.”

Při vytváření jednotlivých psích plemen měla a má úzká příbuzenská plemenitba důležitou úlohu. Za nejužší příbuzenskou plemenitbu, kterou chovatelé často využívají je 3-2 nebo 2-3 (rodiče 1; prarodiče 2; pra-prarodiče 3; pra-pra-prarodiče 4; atd.). Z toho vyplývá, že plemenitba 2-3 znamená, že stejný předek je prarodič z otcovy strany a pra-prarodič ze strany matky. 3-2 znamená, že stejný předek je pra-prarodič otce a prarodič matky. Plemenitba 2-2 je už méně používána a považuje se opravdu za velmi úzkou. Plemenitba 1-1 se téměř nepoužívá a měli by si ji dovolit jen skuteční odborníci. Nejširší příbuzenská plemenitba je 5-5; od šesté generace již nemluvíme o příbuzenské plemenitbě.

Vzhledem k tomu, že belgický ovčák vznikl a začínal z tvrdě pracujícího psa narozdíl od aristokratických barzojů či kolií, potřeboval několik let na získání “certifikátu ušlechtilosti”. Trvalo poměrně dlouhou dobu, abychom byli přesní do r. 1901, než byl zaregistrován v Plemenné knize Saint Hubert (L.O.S.H.) první belgický ovčácký pes. Prvním belgičanem v této knize byl pod číslem 5847 zapsán pes jménem VOS, červeno-hnědý s černou maskou a charbonáží, s krátkou srstí; narozen r. 1897, jehož majitelkou byla slečna van Haesendonck (rue de l’Aigle 33, Antwerpy). VOS je otcem DEWETA - jednoho z pilířů všech malinoisů.

Můžeme si všimnout, že téměř každé psí plemeno je neodmyslitelně spojováno s určitým jménem jednoho člověka či chovatele. Vznik belgického ovčáka, jeho charakter, exteriér a typ není výjimkou. Patří k němu jednou provždy jméno pana profesora Adolphe Reula. Rukou mistra vymaloval portrét plemene, které potom neméně mistrovsky vytvořil a ukázal světu. Výsledkem je vysoce elegantní a ušlechtilé zvíře vynikající povahy, které je schopné splňovat i nejvyšší nároky chovatelů.

STANDARD - duben 1892

„Belgické plemeno“

Celkový dojem:	bystrý, oddaný, věrný, silný, horlivý
Průměrná výška:	55 cm
Hlava:	dlouhá, špičatý čumák, černý nos, čelo ploché a široké, znatelný stop mezi čelem a čumákem, oči mají zvědavý výraz, hnědé nebo zlatohnědé, uši - trojúhelníkové, středně dlouhé, vzpřímené
Krk:	silný, ale ne příliš dlouhý
Hřbetní linie:	rovná, pevná, krátká
Ocas:	silný, na konci mírně zatočený
Hrudník:	hluboký, ne příliš široký
Rameno, lopatka:	delší, dobře zaúhlené
Tělo:	dobře osvalené
Nohy:	dlouhé
Barva:	černá, šedá, hnědá, hnědá strakatá, červeno-hnědá
Varianty:	1) dlouhosrstá: nejčastěji černá, rovná dlouhá, delší kolem základny uší, na loktech, ocase a na „kalhotách“, dlouhý límec kolem krku, krátká srst na hlavě, tlapkách a uších 2) hrubosrstá: hrubá, středně dlouhá, hustá srst, nejčastěji šedá, fousy na čenichu, krátká hrubá srst u očí, ne dlouhá na ocase, krátká rovná srst, černá maska 3) krátkosrstá: hladká rovná srst na hlavě, nohách a uších, středně krátká srst na krku -límec, ocas „do špičky“

POČÁTKY NESHOD

Uprostřed roku 1898 byla svolána schůze členů klubu chovatelů belgických ovčáků - Berger Belge, kde byl oficiálně přečten a projednáván dopis, který byl napsán hlavním jednatelem Societe Royale Saint-Hubert - panem V. du Pre. Tento dopis byl zveřejněn v časopise Chasse et Peche, v čísle 46, které vyšlo 14. srpna. V tomto dopise autor vychválil klasifikaci (rozdělení) belgických ovčáků, která je rozděluje do tří typů podle druhu srsti a stanoví tři typy - tři plemena.

Veterinář van Hertsen, člen klubu, prohlašoval, že barva srsti je daná, že každý druh zvířete má svoji vlastní barvu a ovčáčtí psi nejsou žádnou výjimkou. Filozofie tohoto „řečníka“ byla ve stylu: „Černá barva ukazuje sílu a inteligenci, bledá či světlá prozrazuje degeneraci“.

Ke konci schůze se dotázalo několik členů pana van Hertsena, jaká barva je tedy nejlepší. Dotázaný veterinář odvětil, že nemluvil o jedné definitivní barvě, ale s určitým jiným záměrem. Otázka typu a barvy nebyla ještě řádně prozkoumána a prostudována. Detailně mohla být probrána po poznání podstaty barvy. Bylo zřejmé, že belgický ovčák byl rozdělen na tři typy podle typu srsti. Ale bylo nezbytné přidělovat každému typu srsti i její barvu? Bereme vůbec v úvahu podstatu této barvy? Prezident klubu pan Libens položil tuto otázku všem členům a nechal

o ní hlasovat; odpověď byla zcela jednomyslná - “ano”. Je pravděpodobné, že kdyby tento “zaslepený” svět bral v úvahu teorii dědičnosti Johanna Gregora Mendela (1822 - 1884), nikdy by nedošlo k této chybě, k ignorování existence teriérů či červeno-hnědého hrubosrstého jedince, oproti žádanému šedému. Mendelovy zákony byly zpočátku zcela ignorovány, až do doby jejich “znovuobjevení” na počátku století. Konečně byly “odhaleny” a vysvětleny chromosomy, geny a dědičnost.

V roce 1898 bylo rozhodnuto o specifické barvě hrubosrstých psů, o rok později byla uznána jednotná barva pro krátkosrsté jedince a nakonec i pro jedince dlouhosrsté:

a) černá barva pro dlouhosrsté ovčáky. Důvodem či záminkou byla z největší části výstava psů, která se konala 12. března 1898, kde profesor Reul jako rozhodčí postavil proti sobě groenendaely a ostatní dlouhosrsté psy. Jednota a podobnost černých nutně zapůsobily na všechny přítomné, kdežto u různobarevných dlouhosrstých ovčáků bylo hodnocení velmi negativní.

b) červeno-hnědá barva s černým přehozem a černou maskou pro krátkosrsté ovčáky. Snad proto, že v tu dobu se stal velmi známý pes TOMY, s ideální stavbou těla a s nádhernou typickou černou maskou, který vyhrával všechny výstavy (první byl i na známé výstavě v Cureghemu roku 1894). Jeho krátká srst syté červeno-hnědé barvy byla považována za ideální a typickou barvu této varianty. Striktně používané pravidlo držet se jediné barvy, významně přispělo k upevnění vybrané barvy mezi krátkosrstými ovčáky.

TOMY (1898)

c) šedá barva pro hrubosrsté ovčáky. Smečka červeno-hnědých hrubosrstých ovčáků, které vlastnil pastevec J.B. Janssen z Laekenu, byla zcela zamítnuta, přestože byli ti psi velmi charakterističtí a typově jednotní. Šedí ovčáci s hrubou srstí - majitele A. Claessense, byli známi v té době pouze dva a přesto tato barva dostala přednost. Profesor Reul se vyjádřil k tomuto případu následovně:

“Není to malý důvod, proč bylo rozhodnuto takovým způsobem, máme pro to dobré technické důvody; tito červeno-hnědí psi jsou jen variantou briarda přizpůsobeného naší belgické půdě.”

Tato volba však byla chybou profesora Reula. Byl ovlivněn majitelem šedých ovčáků, jenž byl aktivním členem klubu ovčáků Berger Belge; pastevec J.B. Janssen mluvil a rozuměl pouze vlámsky.

Proč byly ostatní barvy ponechány stranou? Proč byly odmítány další možné a existující barvy jako světlá (bledá) červeno-hnědá, žemlové zbarvení či strakaté; proč byla zamítnuta černá krátkosrstá varianta? Několik výborných psů, jejichž barva neodpovídala novému standardu, bylo vyřazeno z výstav. To vyvolalo nespokojenost, jež přetrvává prakticky dodnes. Velké množství chovatelů ovčáků odlišných barev bylo odmítáno, mezi nimi i velké množství těch, jejichž strakatí psi, byli úspěšní na první mezinárodní výstavě, organizované Kynologickým klubem v Liege 22 - 24. dubna 1899, kde posuzoval tehdejší zemský rozhodčí profesor Reul. Tehdy, v otevřené třídě pro krátkosrsté psy a feny, vyhrál strakatý, téměř žíhaný pes FOX majitele A. Braconniera. Druhý skončil MALITOU, krátkosrstý černý pes s bílým znakem na hrudníku. Dlouhosrstí ovčáci byli rozděleni do dvou tříd, jedna pro černé a druhá pro jinak zbarvené

ovčáky. V této druhé třídě skončil druhý strakatý pes DUC. Ve třídě hrubosrstých vyhrál šedý pes BASOEF, protože červeno-hnědí hrubosrstí psi již v té době nebyli uznáváni.

Proč ale jediná barvy pro jeden typ srsti? Ne proto, že by zrovna konkrétní schválená barva byla hodnotnější a cennější než jiná, ale proto, že to byla cesta, jak dosáhnout jednotnosti a homogenity u plemene, nejen na výstavách.

Následující slova napsal pan F. Verbanck v roce 1938:

“ Bylo to dobré či špatné rozhodnutí v takovém rozsahu? Je zřejmé, že toto přísné omezení - jedna barva pro jeden typ srsti - udělala z ovčáckých psích pomocníků psy pro chov. Mělo to samozřejmě i určitou výhodu, protože zušlechtění ovčáckých psů bylo velmi rychlé. Bohužel, jenom elegance u pracovního plemene je velmi malá výhoda, postavená na úzké základně několika jedinců. Nebylo by výhodnější pro budoucnost dlouhosrstých ovčáků dát možnost existence vedle černých groenendaelů také dlouhosrstým šedým jedincům? Osobně velmi lituji, že prakticky vymizeli dlouhosrstí ovčáci barvy bledé červeno-hnědé, jako je FRAM pana M.L. Huyghebaerta, bledé šedi s tmavým přehozem a černě sametovými ušima, jakou měla štěňata po FRAMovi du Bois de la Deule, zrovna tak jako ovčáci stříbrné barvy s šedými znaky, těžší stavby těla než těch, které jsem viděl u pastevců v Gentu, kde jsme také mohli vidět černé krátkosrsté jedince. Volba jediné barvy pro hrubosrsté ovčáky byla asi tou nejhorší ze všech, protože šedí jedinci byli ti vyvolení a přesto červeno-hnědí měli daleko kvalitnější a širší základnu.”

Ovčáčtí psi se světlým až pískovým nádechem červeno-hnědé na některých místech přecházející do běla se již nikdy ve výstavních kruzích neukázali, přestože z dob dřívějších byli ověnčení nemálo medailemi a diplomy. Můžeme zde vlastně vycítit, že vyloučení těchto jedinců, kteří vesměs pocházeli z okolí Malinesu, je i jakýmsi znakem nerovného postavení mezi jednotlivými provinciemi v Belgii.

Přesto většina těchto psů, zbarvení Isabella - příliš bledého než aby se dalo nazvat červeno-hnědým, zcela neztratila v dalším chovu svůj význam a neodradila některé nadšence od dalšího užívání v chovu. Například jeden z chovatelů si vybral pro chov fenu jménem CORA I (L.O.S.H. 6134), která neměla téměř žádnou požadovanou charbonáž. Nakryl ji známým psem TOMYm, majitele pana H. Segerse z Bruselu. První vrh z tohoto spojení se narodil 1. listopadu 1899. V něm byl i známý pes TJOP (L.O.S.H. 6132), jenž měl veškeré nezbytné přednosti, které vyžadoval klub Chien de Berger Belge - eleganci, vyrovnanou povahu, nádhernou červeno-hnědou barvu; měl slabší masku, ale dokonale sytý tmavý přehoz.

Další významnou událostí se stalo založení druhého klubu “Berger Belge”, jehož nadšení členové zorganizovali v Laekenu, v zahradě “La Maison Rouge” svoji první oficiální výstavu pro psy, kteří se nemohli účastnit výstav původního klubu vzhledem ke svému zbarvení. Byli to hrubosrstí ovčáci červeno-hnědí, kteří dostali jméno - Laeken. Pokračování chovu a šlechtění belgického ovčáka už nebylo zcela jednotné, na jednu stranu byl znatelný vzrůstající vliv klubu Chien de Berger Belge, na straně druhé vznikající plemeno “neznámé” červeno-hnědé pod ochrannými křídly Berger Belge Klubu, založeném 18. července 1898 v Laekenu. Tento klub dostal přídomek - královský (Royal) - když slavil 25. výročí vzniku, především díky dynamice a houževnatosti, jakou prokázal prezident klubu Joseph Demulder.

Ke konci roku 1902 členové klubu Berger Belge uvedli do rozpaků rozhodčí klubu Chien de Berger Belge tím, že přihlásili své psy do tříd neznámých či neuznaných plemen. Jeden z nich shrnul své pocity myšlenkou, že by vznik druhého klubu nebyl vůbec nutný a nezbytný, kdyby tvůrci plemene vytvořili třídy pro belgické ovčáky s dlouhou jinak než černě zbarvenou srstí a pro

ovčáky hrubosrsté jiné než šedé barvy. Nicméně vzrůstající počet předváděných ovčáků byl především ku prospěchu plemenu samotnému.

Ve své zprávě, z výstavy konané 19. dubna 1903 klubem Chien de Berger Belge, rozhodčí V. Fally oznámil, že je nucen připustit, že chov belgických ovčáků s hrubou srstí je velmi vážně ohrožen a doba, kdy tato varianta kompletně vymizí není daleko.

V neděli 2. října 1904 se konala v Schaerbeek třetí klubová výstava Berger Belge klubu pro belgické ovčáky s fauve zbarvením a těchto ovčáků se zúčastnilo 118! Ve třídě krátkosrstých si cenné vítězství odnesl sotva roční pes TOP p. Nicolase a nejlepší fenkou se stala BELLE from St-Nicolas. Ve třídě dlouhosrstých pak vítězi byli: pes MILSART p. Cloetense a fenka LÉA p. Bulse. Pro srovnání, počet všech přihlášených belgičanů na klubové výstavě Klubu Chien de Berger Belge, která se konala 10. dubna 1904, byl 165 a z toho bylo:

- 80 černých dlouhosrstých
- 55 fauve krátkosrstých s přehozem
- 30 šedých hrubosrstých

O několik let později se rozprostřel nad kynologickým světem další mrak. Societe Royale Saint-Hubert představovala přísnou a striktní nadvládu nad veškerým kynologickým děním i nad všemi speciálními kluby. Zde působila rada pro chov, jež měla právo rozhodnout o všech problémech či otázkách bez možnosti odvolání.

Tak se kupříkladu vrátil ze zasedání této “rady” Societe Royale Saint-Hubert prezident belgického klubu Svatobernardských psů, jenž tlumočil členům rozhodnutí, z kterého vyplývalo, že krátkosrstá varianta plemene již nebude uznávána a nemůže se zúčastňovat na dalších výstavách. Tato zpráva způsobila veliký rozruch, především proto, že původně bylo plemeno krátkosrsté a dlouhosrstí jedinci se vždy jednou za čas museli spojit s krátkosrstými, aby nedocházelo k degeneraci plemene. Tento incident a mnoho dalších prozradil, že členové spolku Societe Royale Saint-Hubert, kteří byli vesměs obdivovatelé loveckých psů, se jen pramálo zajímali o jiná plemena psů a problémy chovu je vůbec nezajímaly. Abychom porozuměli kontextu, měli bychom vědět, že spolek Societe Royale Saint-Hubert byl založen lovci a myslivci (Svatý Hubert je patronem všech lovců), jejichž hlavním zájmem bylo zušlechťování psích plemen (tehdy ještě neexistovala plemena jako německý či belgický ovčák), tedy právě a pouze loveckých. Saint-Druon, patron všech ovčáků, byl často líčen jako poutník s holí v ruce a obklopený stádem ovcí. Byl však vzpomínán jen velmi zřídka.

A tak v roce 1904, byl zaslán dopis směřující k Malinesu, v němž Societe Royale Saint-Hubert vyjádřila politování nad tím, že není schopná poskytovat a udělovat titul šampionů práce, o který bylo požádáno kvůli plánovaným praktickým zkouškám na duben 1905. Jako příčina byla v dopise uvedena skutečnost, že titul či certifikát o vykonaných zkouškách může být udělen pouze

Městečko Malinese

za podmínky, že pes udělal zkoušky odpovídající jeho určení. To znamenalo, že lovečtí psi museli udělat loveckou zkoušku, ovčáčí psi zkoušku, při které byly prověřovány schopnosti psa při práci u stáda,...atd. Přesto mnoho lidí chtělo udělat změny v tomto programu a snažili se prosazovat kynologii jako sport.

Dne 15. února 1905, byla u příležitosti zákonodárného shromáždění Societe Royal Saint-Hubert, konaného v hotelu Belle-View v Bruselu, zvolena 9-ti členná rada (celá komise Societe Royal Saint-Hubert měla 27 členů), která měla dohlížet na práci Societe Royal Saint-Hubert, aby nebyla porušována práva kynologických klubů. Byla to vlastně jakási opozice dosavadního výboru. Mezi těmito vybranými členy, bylo i jméno pana Aldaby de Haana Hettemy, jenž byl v té době prezidentem klubu Chien de Berger Belge, ale i členem výboru Societe Royal Saint-Hubert. Náměstek Ch. Roberfroid byl na seznamu také. I on byl členem klubu Chien de Berger Belge. Výbor Societe Royal Saint-Hubert rozhodl na schůzi 9.března, že bude stanovena poradní komise, tvořená vybranými delegáty. Byl to vlastně začátek nového uspořádání, který prakticky existuje do dnešního dne.

Na druhou stranu, komise vyhlásila, že užití plné moci bude mít za následek neschopnost volby a rozhodnutí. Ve skutečnosti, se tak jedné osobě podařilo získat 26 hlasů a použít je jinak než mandátor zamýšlel. Nové generální shromáždění se konalo 16. března 1905. Nebylo dosaženo ani jednoho jediného kompromisu či shody mezi členy, nenašel se žádný způsob a výbor nebyl schopen dát dohromady ani seznam "nedorozumění", který by byl předložen a řešen. Členové zvolení během shromáždění 15. února rezignovali den před novou volbou a opustili generální shromáždění. Od toho momentu byl rozpad úplný. A tak mohla vzniknout federace "Federation des Societes canines de Belgique", založená 18. června 1905.

21. října 1905 Societe Royale Saint-Hubert zaznamenala, že časopis Chasse et Peche se zcela distancoval od klubu Club du Chien de Berger Belge, protože ten již nechtěl nadále být pod patronací Societe Royale Saint-Hubert. I zde došlo k úplnému rozpadu. Část klubu Berger Belge z Malinesu se na schůzi 11. listopadu 1905 rozhodla, že zůstane loajální vůči Societe Royale Saint-Hubert a oddělila se od stávajícího klubu Berger Belge. Tato malinesská část se stala autonomní a dále vystupoval tento klub pod názvem Societe du Chien de Berger Belge. Profesor Reul, poté co rezignoval na funkci v klubu Club du Chien de Berger Belge, se stal čestným prezidentem nového klubu. Co se týká Loise Huyghebaerta, ten opustil Club du Chien de Berger Belge již v roce 1903.

Na začátku roku 1906 se v časopise Chasse et Peche objevila v článku o speciálních klubech zmínka o klubu Berger Belge Club. Neustále sledovaný a diskutovaný klub společností Societe Royale Saint-Hubert, Berger Belge Club neustále prosazoval, aby byli uznané u belgického ovčáka i varianty červeno-hnědý dlouhosrstý a červeno-hnědý hrubosrstý ovčák. Přesto, vzniklý Club du Chien de Berger Belge toto uznání variant odmítl. 5. května 1907 byla zorganizována pátá výstava, zároveň však první pod záštitou Societe Royale Saint-Hubert, ale také první, kde bylo předvedeno pět variant belgického ovčáka, které byly oficiálně rozděleny a prezentovány. Byli předvedeni ovčáci červeno-hnědé barvy ve třech typech srstí.

Opravdu první výstavou, kde bylo regulerně předváděno a posuzováno všech pět variant byla klubová výstava Schipperkes klubu v Bruselu (16 – 18.3.1907)!

U příležitosti konání mezinárodní výstavy v Antverpách ve dnech 15 – 17.6.1907 bylo již zahrnuto do programu všech pět variant belgického ovčáka. Pan Frantz Huyghebaert posuzoval ovčáky s krátkou fauve zbarvenou srstí s černým přehozem a černou maskou, dále šedé hrubosrsté a černé dlouhosrsté ovčáky. Pan Paul Lombaerde posuzoval dlouhosrsté ovčáky

s fauve zbarvením a nakonec hrubosrsté ovčáky s fauve barvou posuzoval Joseph Demulder, prezident Berger Belge klubu (někdy také zvaným Berger Club de Schaerbeek). Termíny „Malinois“, „Groenendael“, „Tervueren“ či „Laekenois“ tehdy ještě nebyly používány. Až o dva roky později z iniciativy Louise Huyghebaerta se dostává do zápisu delegátů (S.R.S.H.) bod o oficiální uznání názvů „Groenendael“ a „Malinois“ (16.6.1909)

Federation des Societes canines de Belgique, pod jejíž patronaci patřil i Club de Chien de Berger Belge, měla v letech 1907 a 1908 několik problémů. Chasse et Peche přestal být jejich oficiálním časopisem. V roce 1907, byla zavedena víceméně důvěrná jednání mezi spolehlivými zástupci Federation des Societes canines de Belgique a Societe Royale Saint-Hubert. Na základě těchto jednání byla sepsána smlouva, kterou oba zástupci podepsali 8. ledna 1908. Tato dohoda však nebyla mezi členy Federation des Societes canines de Belgique jednomyslně přijata a akceptována a stala se podnětem vážnějších a vzrušených debat. Club du Chien de Berger Belge svolal vyjímečné generální shromáždění na 2. února 1908. Shromáždění neuznalo dohodu mezi Societe Royale Saint-Hubert a Federation des Societes canines de Belgique jako platnou a zrušilo ji. Shromáždění oznámilo, že by taková dohoda musela být požadována a odsouhlasena většinou, musela by být schválena pouze po vzájemné dohodě, nejprve by musela být předložena výborům klubů k posouzení její hodnoty a účelnosti, za respektování jejich pravidel, předpisů a institucí. Musela by být uvedena o tři roky dříve v podmínkách určujících a vymezujících přidružení k Federation des Societes canines de la Belgique. Oficiálním časopisem klubu se stal “ l’Eleveur Belge”.

V době schůze, 7. února 1908, se výbor klubu du Chien de Berger Belge vyjádřil takto:

“Výbor považuje za užitečné zabývat se každým nedorozuměním, ke kterému by mohlo dojít, a mohlo by zkusit záměry klubu. Zároveň oceňuje výbor, že udělal pořádek na generálním shromáždění dne 2. února, z kterého je zřejmé, že neexistují žádné nepřátelské záměry vůči Societe Royale Saint-Hubert, a že ta, jak se ukázalo nenese žádnou odpovědnost za problémy, které vznikly. Výbor vyjadřuje přání vidět přátelské vztahy mezi Societe Royale Saint-Hubert a Federation des Societes canines de Belgique.”

Přátelské vztahy byly dokázány i na dvanácté výstavě organizované Societe Royale Saint-Hubert, která se konala 14. - 16. března 1908, kde posuzovali dva rozhodčí z klubu du Chien de Berger Belge ze tří rozhodčích celkem (viz. výše). Bohužel, díky absolutní ignoranci a neznalosti genetiky, vydavatel časopisu “ l’Eleveur Belge” napsal článek, kde blahopřeje Societe Royale Saint-Hubert k vynikající organizaci výstavy, ale zároveň velmi ostře kritizuje přítomnost dlouhosrstých a hrubosrstých červeno-hnědých belgických ovčáků a požaduje po Societe Royale Saint-Hubert, aby vyřadila takové “nečisté” jedince z katalogu.

27. května 1908 se konala schůze zástupců Federation des Societes canines de Belgique. Program této schůze obsahoval i body týkající se zrušení či omezení určitých variant některých plemen. Na protest opoziční skupina uspořádala výstavu v Bruselu, k 50. výročí Belgie, ve dnech 13. - 15. června. Zde bylo přihlášeno 377 psů. Byla to první akce, kde se představila nová kynologická organizace: Kennel Club Belge. Tato organizace sestávala z těch, kteří odmítali dohodu mezi zástupci Societe Royal Saint-Hubert a Federation des Societes canines de Belgique. Obhajovali svoje akce a sepsali své stížnosti do “otevřeného dopisu” datovaného 20. července 1908. The Kennel Club Belge měl svoji vlastní plemennou knihu (L.O.B.). Časopis “l’Eleveur Belge” přestal vycházet na začátku období války 1914-1918. Club du Chien de Berger Belge se rozhodl, během schůze 27. prosince 1909, nevstoupit pod patronaci The Kennel Club Belge, ale naopak zůstat nezávislým a přeměnit se v jakýsi plemenný syndikát, profesionální unii, který by

spadal přímo pod vládu státu. O něco málo dříve však tento klub rozhodl uznat dlouhosrstého belgického ovčáka červeno-hnědé barvy.

A díky velké obětavosti a vytrvalosti některých lidí, bylo dosaženo i jednotnosti v typu belgického ovčáka. Za poměrně krátkou dobu, 12 - 15 let, se z původně rozmanité smečky ovčáků, vyvinulo inteligentní čistokrevné plemeno. Odstoupilo se i od některých primitivních praktik, jako bylo odstraňování ocasu, apod. Belgický ovčák byl absolutně na prvním místě v eleganci, síle a zároveň bez těžkopádnosti. Byl to velmi dobře stavěný pes, krátký, čtvercového formátu, bez přehnaného zaúhlení, což částečně vysvětluje, proč není tolik náchylné k vysokému stupni dysplazie. Zrovna tak četnost očních vad byla snížena na minimum, jež byla tak častá u jiných známých plemen. Belgický ovčák dodnes prakticky nemá jediný zdravotní problém, který by byl pro plemeno typický. Stal se jedinečným, podivuhodným plemenem a není divu, že dobyl cizí země poměrně brzy. Následující pasáž je z článku, který byl přečten na generálním shromáždění Societe du Chien de Berger Belge, u příležitosti desátého výročí jeho založení (1908):

“Nyní naši psi, čistí, vykoupání, vykartáčování a učesaní, dobývají svět; před deseti lety neznámí, jsou nyní exportováni do Francie, Alžír, Ruska, Španělska, Holandska i do Spojených států a Argentiny.”

Širokou veřejností byli nejvíce uznávaní groenendaelové a malinoisové. Na oslavu stého výročí nezávislosti, Argentina uspořádala v Buenos Aires mezinárodní výstavu zemědělství. Díky úsilí a oddanosti věci pana M.A. van Schelleho, prezidenta klubu záchranářských psů, a pana M. Fumiera, státního zaměstnance pracujícího pro tehdejší ministerstvo zemědělství, a v neposlední řadě díky Asociaci mezinárodní spolupráce, bylo na výstavě předvedeno i dvanáct belgických ovčáků. Z Coburgu z belgických Antwerp cestovalo dne 20. května šest groenendaelů a šest malinoisů s panem Frantzem Huyghebaertem, aby byli vystaveni společně s belgickými koňmi a slepicemi. Jedenáct psů bylo v Argentině prodáno za cenu 6.338,30 belgických franků. Jenom jediný groenendael, jménem DUCO, jehož majitelem byl M. Bernard, se vrátil domů do Belgie.

Dne 11. března 1910, byl založen nový klub, který se měl zabývat ochranou či záchranou černých dlouhosrstých ovčáků, Groenendael Club. Důvody, které vedly milovníky groenendaelů k takovému kroku (který existoval vedle Berger Belge klubu, který v roce 1935 dostal přízvisko “Royal” = královský), byly vysvětlovány v časopise “Journal des Eleveurs” v roce 1910:

“Právě teď nastávají významné změny ve skupinách příznivců plemene. Někteří se snaží znovu chovat červeno-hnědé dlouhosrsté ovčáky, jenž byli pojmenováni Tervuereni. To by samozřejmě bylo zcela správné, kdyby mnoho z nich nekřížilo Tervuereny s Groenendaely. Od té doby, se ve vrzích objevují černá, červeno-hnědá i pruhovaná či žíhaná štěňata. Jaká čeká chovatele a plemeno budoucnost? Nebudeme již schopni říci, jestli se narodí černá nebo jiná štěňata. Patnáct let jsme šlechtili naše plemeno - Groenendaela, a nyní narážíme na chovatele, kteří vše pokazí svým křížením!”

Groenendael Club představil a zavedl systém, jak by měl být který pes zastoupen v rodokmenu (myšleno pes určité barvy), aby se štěňata nerodila v nežádoucí červeno-hnědé či jiné než černé barvě. Použití samostatné plemenné knihy, pomohlo k odstranění křížení s červeno-hnědými jedinci. Groenendael Club uspořádal svoji první výstavu 23.-24. října 1910, společně s jinými kluby (jako byl Berger Belge Club) a za účasti všech ostatních variant belgického ovčáka. V roce 1910, Club du Chien de Berger Belge došel k rozhodnutí, že upraví standard. Od té chvíle byli uznávaní černí dlouhosrstí - Groenendaelové, červeno-hnědí dlouhosrstí - Tervuereni; do té

doby pouze šedí hrubosrstí mohli být jakékoli barvy a odstínu. U jediných - Malinoisů - nastala změna, žádoucí a jediná povolená barva byla červeno-hnědá s černým přehozem a černou sytou maskou. Krátkosrstí černí jedinci byli uznáni klubem Belgium Kennel Club v roce 1929. Od té doby tedy bylo uznáváno pět variant plemene belgický ovčák.

Rok 1914 přinesl realizace dvou návrhů úprav standardu plemene; jeden byl výsledkem práce Societe Royale Saint-Hubert a druhý klubem Belgium Kennel Club. Tak prakticky vstoupily v platnost dva standardy.

Oba kluby se dohodly na „otevřenou“ schůzce, která se konala 10.5.1914, aby probraly studii p. Edgara Couvrea, oficiálního rozhodčího Belgium Kennel Clubu. Detailní a jasná charakteristika každé ze čtyř variant byla zveřejněna v roce 1922 v klubovém magazínu. Bohužel tento dokument se nepodařilo zatím získat v přesném znění. V zajímavém článku ilustrovaného měsíčníku „La Chasse Moderne“ bylo zmíněno několik prvků, například jeden týkající se výšky. Ve stejném měsíčníku, v lednovém čísle z roku 1914, se objevil jiný článek týkající se výšky a napsal jej chovatel Cotte (chov. stanice „des Elfes“):

„Standard říká: průměrná výška je 55cm. Což jinými slovy znamená, že 55cm je opravdu průměr a že někteří jedinci budou vyšší a někteří menší. Já i někteří další chovatelé si myslíme, že 55cm je poněkud malá výška. Známý TJOP, jenž byl průměrně vysokým psem napohled, měřil 57cm a třeba skvělý DEWET měřil 60cm. Vzhledem k evoluci je zřejmé, že plemena jsou postupem doby vyšší. Větší výška je způsobena kvalitnějším životem a podmínkami, ...(myšleno během staletí).“

Bylo naprosto politováníhodné, že v zemi jako Belgie, nebyla absolutně žádná jednota, žádná soudržnost v pejskařském světě, a speciálně taková, jež by obhájila zájmy belgických ovčáků. Bylo prakticky nemožné odolat náporu, především z cizích zemí, z Německa, kde byla jednota a pospolitost kolem příkladného německého ovčáka absolutní. Přestože začalo plemeno německý ovčák vznikat později než ovčák belgický, mělo mnoho výhod. Především to byl jeden jediný klub (Verein für Deutsche Schaferhunde), který vedl jedinou plemennou knihu, měl jediného prezidenta (pan von Stephanitz) a jeden jediný standard. Charakteristické znaky plemene německý ovčák byly jasně stanoveny ve Frankfurtu nad Mohanem 30. září 1899 a poměrně striktně dodržovány. Němci zavrhnuli rozdělení na varianty a kombinovali jakékoli barvy (s jedinou výjimkou - bílého zbarvení), ale s absolutní jednotností typu. Stejně tak délka srsti mohla být od krátké po dlouhou. Při svém výběru, němečtí chovatelé sledovali stavbu těla a typ, snažili se dosáhnout homogenity a odchovávat psy, o jejichž některých kvalitách by se sice dalo diskutovat, ale také psy, kteří budou působit klidným, ale impozantním dojmem.

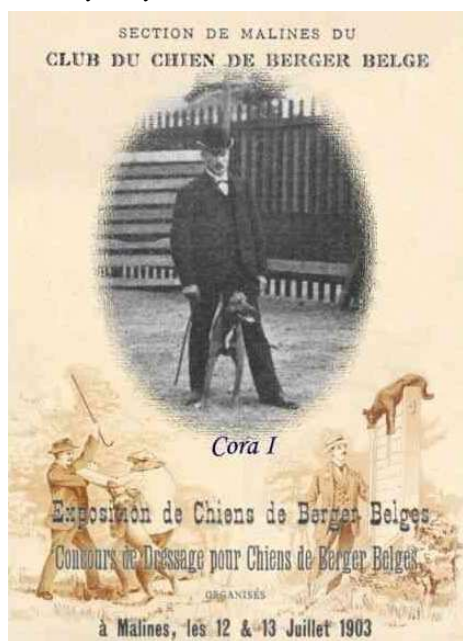
KRÁTKOSRSTÁ VARIANTA

MALINOIS

Abychom mohli určit region tedy opravdové místo původu - pomyslnou kolébku, kde se narodil skutečný prapředek dnešního malinoise, přečtete si, co napsal pan Louis Huyghabaert, narozený ve městečku Malines roku 1868 (zemřel v Antverpách v květnu 1952), a který se stal skutečným kmotrem a tvořitelem malinoisů:

“Od doby, kdy byl sestrojen bicykl, který usnadnil mnoha lidem cestování, trávil jsem čas pátráním toho nejkrásnějšího typu ovčáckých psů, právě zde kolem Malinesu a v severní části Antwerp. Během mé práce - vytváření nových katastrálních map této provincie, jsem musel navštívit i ty nejzapadlejší farnosti a statky, a pokaždé jsem zjistil prakticky to samé. Všude, opravdu na všech místech, jsem našel typ ovčáckého psa, kterého popisuje pan Reul následovně: “...bylo to v Antwerpách, směrem k hranicím s Holandskem a dále za nimi v provincii Noord-Brabant (Holandsko!), kde krátkosrstí ovčáci dosahovali prakticky dokonalé jednotnosti v typu. Když jsme v loňském roce (7.září 1892) navštívili zemědělskou výstavu v Oosterhout - nedaleko od hranic Antwerp, měli jsme možnost vidět něco téměř neuvěřitelného - desítky vystavovaných výborně stavěných ovčáckých psů belgického typu s krátkou srstí, které vlastnili místní farmáři. Tito psi byli velicí asi jako liška či vlk, měli červeno-hnědou barvu a jejich vzpřímené uši byly perfektně nastražené vpřed. Další popis: trojúhelníkovitý a dlouhý čenich, sytě černý nos, ocas do špičky, dobře nesený pevný hřbet, mírně se svažující dozadu. První cenu si odnesl pes nejen pěkný, ale zároveň i výborně použitelný; předvedl vyhledání kapesníku, který byl uschován pod košem. Majitel psa dal psovi kapesník očuchat a poté psa odvedl. Ukryl kapesník, po nějaké době psa přivedl a vyslal ho najít předmět. Pes téměř nezaváhal a během chvilky kapesník označil hlasitým vyštěkáváním.”

otázce dalšího použití v chovu, ale přesto byl nerozlučně spjat s povahou psa tj. v chovu se používali psi s vynikajícími vlohami pro výcvik, kteří byli zároveň dobře stavění, přátelští a inteligentní.

Malineský klub zorganizoval také jedinečnou velikou výstavu; bylo to v sobotu 12.7.1903 v Malineské botanické zahradě. Přehlídka byla uspořádána pro ovčácká a tažná plemena. Profesor Reul charakterizoval tuto výstavu jako “jedinečnou a unikátní zkušenost v celém světě” a tato výstava či lépe přehlídka dala vzniknout dalšímu oboru v kynologii - policejním psům. Neděle byla zcela vyhrazena výstavě, ale další průběh akce již s “výstavou” neměl mnoho společného. V pondělí 13.7. od 9.00 hodin pokračovala přehlídka praktického výcviku či lépe upotřebitelnosti psa na kousku vypůjčeného pozemku s názvem Boulevard de l’Abattoir. Byly zde předváděny

cviky upotřebitelnosti psa se cvikem plavání pro belgické ovčáky, kteří zde měli předvést své kvality, inteligenci, ovladatelnost a oddanost! Zároveň se konaly i závody pro tažné psy a psy v záprahu. Celou tuto akci vymyslel a zrealizoval L. Van der Snickt. Ale na chvíli se ještě vraťme k samotným výsledkům. První cenu získala fenka CORA I, matka nám již dobře známého psa jménem TJOP. Již v dopise datovaném 31.12.1897, adresovaném panu L. van der Snicktovi, se šéfredaktor časopisu “Chasse et Pêche” (zároveň byl i jedním z rozhodčích) - L. Huyghebaert vyjádřil následujícím způsobem:

“Jen ztěžší si mohu představit, že by byl užitečný takový závod, který by představoval ovčácké kvality našich psů. Ale podle mého názoru musí existovat cesta či způsob, jak by tito naši inteligentní ovčáci mohli dokazovat svoje kvality. Naše snahy o neustálé prosazování kvality ovčáckého psa a jeho posuzování pouze podle práce jako ovčáckého psa, jsou velmi špatné, protože pouze napodobujeme Skotsko! Uvědomme si ale, že ve Skotsku je nekonečně mnoho stád ovcí, že v jejich podmínkách je snadné pořádat soutěže o nejlepšího ovčáckého psa. Ale pozor! My jsme v Belgii, ovcí a jejich stád je zde pomálu. Podmínky jsou velmi různé a nelze prokázat kvality našeho plemene na něčem, co je spíše výjimečné! Závod by měl dokázat, že naši ovčáci jsou všestranní, inteligentní, věrní a ovladatelní psi! Nejde o to, aby lidé viděli práci psa, k jaké byl kdysi používán a za pár let bude teoreticky nepoužitelný, protože nám budou chybět ovce. Je nutné ho ukázat jako všestranného pomocníka a společníka člověka. Nemyslíte, že takový způsob předvedení psa na závodech by měl obrovský úspěch a byl by opravdu zajímavý?...”

A zde je úryvek z článku pana profesora Reula o praktické prospěšnosti těchto závodů pro budoucnost našeho plemene:

“Co se týká výcviku, odhadujeme, že metody musí mimo veškerou pochybnost rozvíjet schopnosti mozku a zároveň jsou vynikajícím přínosem po fyzické stránce, správně se vyvíjejí a pracují orgány - jako srdce či plíce, stejně tak se zároveň výborně vyvíjí svalstvo - pohybový aparát psa. Přirozená inteligence ovčáka a jeho dokonalé a brilantní instinkty by byly zcela pryč, pokud by takový pes bydlel se svým majitelem ve městě a neměl možnost “ovčáckého” využití - a tedy žádného jiného! Je nutné se věnovat výcviku, protože belgický ovčák je a měl by být především pracovním psem!”

Konrad Lorenz ve své knize “Tous les chiens, tous les chats” (Všichni psi, všechny kočky) popsal zásady výchovy a výcviku; mezi důležitými zásadami výcviku psa je zdůrazněno mezi jiným toto: *“Je zásadní chybou věřit, že trest je účinnější než odměna. Mnoho věcí při výcviku psa je lepší učit po dobrém bez jakéhokoli náznaku trestu. Nikdy nezapomínejte, že psi jsou velmi citliví a milují naše pohlazení a právě pro něj jsou ochotní udělat pro nás všechno na světě!”*

Jak jsme se již zmínili, Malineský klub vydal poprvé ilustrovanou brožurku, ve které byl přeložen standard do vlámsčiny, byly zde vytištěny obrázky krátkosrstého ovčáckého psa s popiskou “Mechelese herdershond” neboli malinoisový ovčácký pes, z tohoto názvu celkem jednouchým způsobem vznikl prostě Malinois. A takové jméno této variantě belgického ovčáka již navždy zůstalo. Tedy pro upřesnění MALINOIS ve valónštině a MECHELAAR ve vlámsčtině.

Mezi členy malineského klubu patřil mimo jiné i Frantz Huyghebaert (bratr Louise), jenž byl majitelem známého pleménka TJOPa (L.O.S.H. 6132), TJOPa později koupil pan S. Goffin z Malinesu. TJOP byl vlastně základním pilířem v chovu malinoisů, společně se psem jménem DEWET, jehož majiteli byli bratři Mairessovi z Frameires (původně patřil DEWET paní Duchenoy). Jména těchto dvou šampionů můžeme najít prakticky v každém rodokmenu i dnešních malinoisů, pokud půjdeme k původním předkům.

Nejprve trochu z rodokmenu. Pan Joubert koupil šedohnědou krátkosrstou fenku DIANE (dcera VOSE I. a LISY de Laeken) a nakryl ji šedohnědým psem jménem SAMLO, kterého vlastnil pan Beernaert z Uccle. Z tohoto spojení se narodil krátkosrstý TOMY. A jsme tam, kde být potřebujeme.

TJOP (LOSH 6132)

Vynikající obranář jménem TOMY (LOB 138), narozený 5.10.1896, jehož majitelem byl pan H. Segers z Bruselu, byl popisován jako velmi krásný mahagonový krátkosrstý pes s černým přehozem, ideálních proporcí a zřetelnou černou maskou. Tento pes byl Tjopův otec. Matkou byla CORA van Optewel (L.O.S.H. 6134), jejímž majitelem byl Louis Opdebeeck z Malinesu, původním povoláním dělník v prádelně, ale zároveň absolutně dokonalý cvičitel psů. VOS (v holandštině znamená toto slovo liška) a LISKE z Laekenu byli v majetku ovčáka, ale zároveň vynikajícího chovatele - pana J.B. Janssen, na kterého se často usmálo štěstí, když křížil psy s různým typem srsti. Charakteristickým znakem prakticky pro všechny psy odchované panem Janssenem byly vysoce postavené, perfektně vzpřímené uši, krásně trojúhelníkovitého tvaru, tento znak oceňovalo mnoho dalších chovatelů. Adrien Janssen (otec našeho chovatele) se zúčastnil 1. - 2.5.1892 závodů pro ovčácké psy. Byly to první závody, které se konaly v hale a to v budově určené pro trhy v Cureghemu-Bruselu. Adrien Janssen skončil na třetím místě právě s VOSEM, který byl bledě-žlutý a později se stal základním plemeníkem pro chov hrubosrsté varianty belgického ovčáka - laekenoise. Tento závod pro ovčáky byl také posledním závodem, který organizoval Klub belgických ovčáků, protože finančně byly takové závody velice náročné. TJOP (narozený 1.11.1899), který dostal do vínku výbornou morfologii, perfektní kostru a úhlení, dobrou barvu, ale žádnou masku, byl také vynikajícím pracovním psem, ale občas se u něj projevovala extrémní nervozita. V kohoutku měřil 57cm. Ve věku 17-ti měsíců si TJOP dobyl slávy, profesor Reul jím byl přímo unesen a určil ho jedním ze

základních pilířů chovu malinoisů! Po svém otci (TOMY), zdědil TJOP typickou hlavu, vynikající ucho a správně nesený ocas; po matce měl výborný výraz a inteligenci, na druhou stranu měl delší zád', měkké tlapy a hrubou srst na zadku. Tento skvělý pravnuček VOSE I. a LISY získal jako první malinois titul šampiona Belgie a stal se nejužívanějším plemeníkem na počátku 20. století.

DEWET (Vos x Mouche)

DEWET měřil 60cm, jeho otec byl VOS (L.O.S.H. 5847) a matka MOUCHE sestra fenky DIANE; z čehož vyplývá, že DEWET a TJOP byli příbuzní. A zde je posudek pana Henriho van Aldaba de Haan Hetteema, který posuzoval belgické ovčáky na výstavě psů v Bruselu roku 1902:

“Je to nádherný pes, velmi dobře stavěný, s vynikající srstí a vysoce doporučovaný; nervózní a výrazný; pozoruhodný v ramenou a hrudníku; hřbet a zadek dlouhý, dobrá hlava, bezchybné nesení ocasu, malé trojúhelníkovité ucho, celkově výborný dojem. Ale, vždy se najde nějaké ale, barva je poněkud bledá. Je to chyba, ačkoli je kompenzována plnou černou maskou a silným odstínem na ramenou.”

Chyba byla, že tento nádherný pes jaksi neodpovídal ideální představě červeno-hnědému zbarvení s přehozem; jinými slovy srst měla červeno-hnědý nádech po celém těle s extrémními výjimkami černé na hřbetě, okolo krku a na horní části ocasu. Černý přehoz musí být zřetelně vidět na bocích a na konečkách chlupů, ale pozor! - bez toho, že by byl jasně či zřetelně ohraničen, nesmí tvořit znaky, skvrny či fleky; nesmí zde být vidět žádná hranice přechodu z červeno-hnědé na černou, samozřejmě výjimku tvoří čumák, kde je jasně definována černá maska a také uši jsou “pokryty” černě sametovou krátkou srstí. Při pohledu zespoda - na břicho a hrud’ je barva o něco světleji zbarvená.

A tak všechny snahy a práce nadšenců pro krátkosrstou variantu vedly okolo roku 1900 k tomu, že se tito dva zmiňovaní krásní psi stali opravdu původními plemennými psy, jež najdeme na počátku všech rodokmenů malinoisů, přestože byli vzájemně tolik rozdílní, stali se legendou; studujeme-li linie TJOPa a DEWETA, studujeme nejdůležitější linie předků našich malinoisů.

Od roku 1900 byla černá maska definitivně vyžadována u všech zvířat a chovatelé ji upevňovali příbuzenskou plemenitbou. Aktuální standard ji tehdy zcela nepopisoval, ale ve všech dostupných písemnostech se setkáme s výrazem, který se pro černou masku používal “cap de Maure”; označuje masku a extremitu černých hlav Maourů. “Cap” je starý francouzský výraz pocházející z latinského slova “caput”, což znamená “hlava”. Hlava Maoura je heraldická figura představující hlavu člověka černé pleti. Gen pro masku vytváří černou barvu pokrývající čenich až k očím, černé uši, černý ocas - černá barva sahá na konec ocasu, kopíruje tvar ocasu, ale je pouze shora, spodní strana ocasu je světlá.

Ocas, který se skládá z 18 - 22 ocasních obratlů, by správný malinois neměl mít podobný lišce - chundelatý, ale spíše do špičky ve tvaru klasu. Ale je mnoho dalších detailů, které charakterizují malinoise. CORA I (stejně jako groenendael PICCARD d’Uccle či DUC de Groenendael) měla bílý znak na hrudi. Stejně tak na kresbách pocházejících z doby od 15. století měli původní ovčáctí psi stejnou zvláštnost! Lze snad říci, že tento bílý znak je typickým pro ovčácké psy? Každopádně, mnoho belgických ovčáků dnes má bílý znak na hrudi. Gen, který tento bílý znak “způsobuje” je odpovědný i za bílé znaky, které sahají až ke krku a také za bílé znaky na tlapkách a na čenichu.

*NINON de l’Encluse (4.12.1905)
Dewet x Cora de l’Encluse*

Malinois musí mít límec, který začíná u uší a pozvolna se vytrácí směrem dolů k hrudníku; límec velmi ovlivňuje vzhled uší, výrazně je opticky zmenšuje. Krk je “ozdoben” lehce delší srstí a také ocas, správně nesen a osrstěn - bez praporce - je dokonalou ozdobou malinoise. Krátkosrstý červeno-hnědý belgican s černým přehozem, černou maskou a

tmavým okem, je krásným elegantním psem báječného charakteru.

Někdy se vrhu u štěňat objevují tzv. vlčí drápy. Ačkoli toto standard přímo nekomentuje, chovatelé zcela automaticky dávají tyto páté prsty na zadních končetinách (paspárky) odstranit; důvodem je jejich absolutní zbytečnost a nepoužitelnost, nehledě na možná zranění, která mohou paspárky způsobit. A zde je názor profesora Reula:

“Jakému účelu slouží tyto “dodatečné” drápy? Nemají žádný význam ani účel. Je to jen připomenutí orgánu, jenž nemá žádnou funkci, kterou by mohl splňovat. Znamená pouze překážku, která ztěžuje psovi běh či skoky přes keřky či trávu. Pokud se na to podíváme čistě z vědeckého pohledu, musíme vzít v úvahu absenci nadbytečných prstů, snižování počtu a zkracování délky prstů savců během jejich vývoje. Opravdu, zdá se zcela zřejmé, že větší množství primitivních savců mělo původně sedm prstů; později se zvířata postupně vyvíjela a “zdokonalovala”, ubývaly i prsty - převážně dva, takže většina savců jich měla pět. A v konečné fázi vývoje, samozřejmě určitých druhů - například u koní, zcela přirozený vývoj způsobil, že v současnosti je prst zvířete pouze jeden, výborně stavěný a uzpůsobený tak, aby nemohl zvíře zranit či jinak omezovat.”

Odstraňování paspárků nebylo v žádném případě porušováním standardu; bylo užitečné jak pro zvíře samotné, tak pro chov, protože důsledně dodržované odstraňování paspárků generace po generaci vedlo k přirozenému potlačení výskytu paspárků. Znamená to jediné - velký přínos a užitek.

V březnu 1899 dali zástupci města Gent svolení k jakémusi pokusu, aby měštští strážníci využívali tři belgické ovčáky pro policejní účely. Pro vynikající výsledky bylo těchto psů již před koncem roku 1899 deset! A v dopise ze dne 18.12.1899, který byl adresovaný vrchnímu konstáblu E. van Wesemaelovi, je sepsána žádost o zvýšení počtu psů na 16!

Na základě takového úspěchu a ohlasům na něj,

CORA I (24.3.1897. LOSH

zorganizoval Malineský klub pod patronací Klubu belgických ovčáků závody ve výcviku, které vyvolaly veliký ohlas; bohužel nadšení a emoce byly veliké a rozdělily organizátory na dva tábory. Jedni byli zcela unešeni představou závodů pro policejní psy spojenými s veřejnými ukázkami. Druzí chtěli ukazovat svoje výborně vycvičené psy při sportovních závodech, které byly podobné závodům pro lovecká plemena. Jedno z prvních setkání se uskutečnilo roku 1906 ve městečku Rymenan lez Malines. Potom se konaly mezinárodní závody ve Vittellu a Biarritzu v roce 1907 následovány stopařskými závody v Lierre, které se konaly r. 1909 - 1910 a 1911 pod hlavičkou Societe Nationale pour l'Amelioration du Chien de Berger Belge se souhlasem asociace Societe Royale Saint-Hubert, stejně jako další zkoušky pro psy-stopaře v roce 1912.

V brožurce vydávané asociací Societe Nationale pour l'Amelioration du Chien de Berger Belge byl otištěn poněkud rozporuplný článek, zde je úryvek:

“Je nám známo, že ovčákový pes je výborným “policajtem” a že je vynikající obranář. Proč je tedy nutné organizovat takové závody, kde dochází ke znehodnocování opravdových výkonů? Proč naaranžované překážky, náznaky úderů prutem či “komedie” představující zadržení figuranta?... Abychom se zavděčili vkusu veřejnosti, jež miluje silné emoce, jsme udělali

agresivní a zlé psy. Ale pes, který se snadno zakousne je stejně tak nebezpečný svému pánu. Ovčácký pes s výrazným temperamentem jen čeká, aby mohl zaútočit a výcvik napomáhá pouze ke zvýšení agresivity. Pan van Wesemael, policejní konstábl, který vlastní první oficiální chovatelskou stanicí zaměřenou pouze na odchov policejních psů, přiznal, že několik svých psů musel utratit, neboť se stali příliš agresivními. Při této příležitosti zároveň neskrýval svůj nesouhlas s každými závody psů, které mají s policií společný pouze název a které přinesou pouze konec popularity ovčáckým psům. Nemůžeme být dostatečně opatrní, když trénujeme psa, aby útočil, jinými slovy, pes by mohl kdykoli zaútočit na kohokoli v okolí, třeba i na nového majitele, který by si rád takového psa koupil a založil vlastní chov,... výcvik dobře ovladatelného psa je mnohem příjemnější než výcvik psa zuřivého.”

KNAP ter Heide
(3.10.1907)

CORA de l'Encluse

KNAPPE (LOSH 8826)
15.11.1911

A zde je bodové hodnocení převzaté z článku 5 zkušebního řádu asociace Societe Nationale pour l'Amelioration du Chien de Berger Belge:

ovladatelnost	30 bodů
vysílání, vyhledávání a aportování	20 bodů
oddanost a obrana psovoda	15 bodů
povaha, styl, vytrvalost	15 bodů
přezkoušení	10 bodů
<u>aport ve vodě</u>	<u>10 bodů</u>
celkem	100 bodů

V tomto typu zkoušek musel pes při obraně psovoda “zakročit” skutečně na povel v momentě, kdy byl psovod napaden. Maximální výška překážky byla 120 cm a překážky zdolávané šplhem 200 cm.

V roce 1908 vypracovala speciální komise klubu Berger Belge pro výcvik program, který zahrnoval mnoho různých typů výcviku - pro policejní psy, pro psy - obránáře a stopaře, psy - záchranáře a také psy pro vojenské účely.

Na konci roku 1908 vyšla velmi zajímavá kniha o výcviku “Le chien de garde, de defense et de police” (Strážník, obranářský a policejní pes). Autorem byl Joseph Couplet, který byl zároveň

vice-prezidentem Klubu belgických ovčáků v letech 1909 - 1919; později se stal prezidentem Chovatelského klubu Belgie. Tato jeho kniha se stala prakticky "klasickým dílem", vyšla v několikaletém vydání před i po první světové válce. Méně známá je kniha Gasthona Mathieu z roku 1911 "Le chien criminel - methode de dressage pour l'exploration et le pistage" (Policejní pes - metody výcviku vyhledávání a pachových prací).

KRÁTKOSRSTÍ

JINÍ NEŽ MALINOISOVÉ

V době, kdy se konaly první ovčácké závody v Cureghemu (1. - 2.5.1892), jsme mohli zaregistrovat, že se zúčastnilo několik černých psů s krátkou srstí. Jedním z nich byl PAUL, který skončil na pátém místě. Jeho majitelem byl pan de Mulder, dlouholetý pastevec, který bydlel v ulici du Moulin 21 ve Forest. Druhou cenu získal pes jménem MENNEKE, malý černý psík s krátkou srstí, jehož majitelem byl také pan de Mulder. 4.srpna 1895 vyšel v časopise "Chasse et Peche" tento článek:

"Jsme odhodláni vrátit se k našim předpokladům o přijetí druhého belgického ovčáka, zřejmě víc belgického než jakým je ten první. Tento je malý, smolně černý a krátkosrstý. Evidentně je jeho původ spjatý s šiperkami, stejně jako je původ německého ovčáka spjatý se špicem. Tento psík je využíván k hlídání stád. Má pozoruhodnou inteligenci. Tímto plemenem je právě takový psík, který skončil druhý na závodech v Cureghemu. Ačkoli mnoha odborníkům, kteří přihlíželi závodům, se zdálo, že by tento psík měl vyhrát, rozhodčí jej nakonec dali až na místo druhé a to jenom proto, že pes, který vyhrál, vypadal více jako ovčák, kterému se snažíme dopracovat."

Při těchto závodech bylo také možné vidět několik psů bez ocasu; mezi nimi byl i BASOEF - krátkosrstý strakatý pes, jehož majitelem byl pan J.B.Janssen. Zde je velmi zajímavý úryvek z poznámek L. van der Snickta:

Několik nadšenců hrdě prohlašuje, že znovuobjevili malého, inteligentního krátkosrstého ovčáka. Co ale znovuobjevili? Byl to ovčák, který hlídá husy? Ovčák, který hlídá husy, má stejné schopnosti ovčáckého psa, ale odlišuje se zcela odlišnými instinkty! Nemůže kousnout (štípnout) husu. Ovčácký pes, který by nekousl (neštípl) neposlušnou ovci, by nebyl vůbec respektován, ovce by mu utíkaly místo, aby jej poslouchaly. Pes, který by kousnul do husy, by vlastně poškodil zboží! V polovině minulého století jste mohli hejna hus potkat prostě všude, na všech cestách, od trhu k trhu!"

Pan L. Huyghebaert napsal ve svém dopise z 15.prosince 1897 adresovaném panu L. van der Snicktovi:

"Měl bych Vás informovat, že každý dvacátý krátkosrstý ovčák má černou barvu. Během svých prací na katastrálních mapách, jsem obešel prakticky všechny farnosti v provincii a pokaždé jsem si toto tvrzení mohl ověřit."

Ve sloupku "Korespondence" časopisu "Chasse et Peche" na straně 596 z roku 1901/1902 neznámý obyvatel Faimes napsal:

V Hesbaye jsem se setkal několikrát s plemenem ovčáckého psa zcela stejného vzhledu jako jsou krátkosrstí červeno-hnědí ovčáci s černou maskou a přehozem, ale narozdíl od nich, byli celí černí.”

Je to snad belgický špic, tento druh vysoké šiperky, který byl tolik podobný ovčákům, o kterých je zde řeč? Mnoho z nich pocházelo ze spojení groenendaela s malinoisem. Ve vrzích ze spojení dvou jedinců černých krátkosrstých najdeme zhruba stejný počet štěnat černých krátkosrstých jako groenendaelů či tervuerenů, to jednoduše vysvětluje, proč jsou takoví psi dodneška málo populární a neuznávaní, přestože mají stejné vlohy i inteligenci jako kterákoli jiná varianta belgického ovčáka.

Černí krátkosrstí belgičtí ovčáci byli prakticky potlačeni, stejně jako dlouhosrstí a hrubosrstí ovčáci s červeno-hnědou srstí, ale nepřestali existovat!

Během deváté výstavy klubu Berger Belge, 12. - 13. 3. 1911, bylo mezi 165 psy nejrůznějších variant 6 černých krátkosrstých ovčáků. Posuzoval je Frantz Huyghebaert. Tato černá krátkosrstá varianta byla uznávána klubem Berger Belge a tyto ovčáky bylo možné vidět na výstavách až do roku 1914. Těsně

před první světovou válkou bylo registrováno a uznáváno 6 variant belgického ovčáka. Potvrzením této skutečnosti se stala i výstava, která se konala 17.5.1914. Tu pořádal Societe Canine Malinoise (založený 5.7.1913) ve městečku Malinese pod patronací Societe Royale Saint-Hubert. V katalogu byli belgičtí ovčáci rozdělení podle variant následovně:

- KRUH 1: ovčácký pes - malinois
- KRUH 2: ovčácký pes - groenendael
belgický ovčák černý krátkosrstý
- KRUH 3: belgický ovčák dlouhosrstý červeno-hnědý
belgický ovčák šedý hrubosrstý
belgický ovčák červeno-hnědý hrubosrstý

V této době existovalo několik opravdu nádherných belgických ovčáků s krátkou černou srstí. Z hlediska anatomie byli zcela shodní s malinoisy, ale jejich srst byla zcela krátká (myšleno ještě kratší než měli malinoisové). A kde má tento černý krátkosrstý typ původ? Podle 3. Mendelova zákona dědičnosti je to jasné - ze spojení černého dlouhosrstého homozygota (groenendael) a červeno-hnědého krátkosrstého malinoise se musí narodit černý krátkosrstý jedinec (vzhledem k tomu, že černá barva je dominantní nad všemi ostatními barvami a krátká srst je dominantní nad dlouhou).

Prakticky vyhubení díky druhé světové válce, černí krátkosrstí ovčáci se znovu objevili kolem roku 1926. Tato varianta je typickým příkladem toho, že plemeno si nese některé své vlohy samo a nikdy takové vlohy nemohou být zcela potlačeny, prostě proto, že to je “v krvi”. Toto je jakýmsi zadostiučiněním i pro pana Charlese HUGA reprezentující Belgie, který se snažil prosadit, aby ovčáci s černou krátkou srstí byli uznáni.

*LOIR du Val d'Orge (1.5.1962)
Haje du Ya Dji Da x Isba du Val d'Orge*

Krátkosrstá černá varianta belgického ovčáka byla oficiálně uznána klubem Chien de Berger Belge dne 22.10. 1929 a potvrzena klubem Berger Belge 29.10. téhož roku.

I dnes se můžeme setkat s černou krátkosrstou variantou belgického ovčáka. V roce 1985 se stala nejlepším záchranářským psem krátkosrstá černá fena PIA de Noaillerie, která se také zúčastnila záchranářských prací při zemětřesení v Mexiku. Strakatí krátkosrstí ovčáci, kteří byli doslova přetíženi získáváním prvních cen na výstavách, vymizeli.

HRUBOSRSTÍ

VČETNĚ LAEKENOISE

VOS z Laekenu - hrubosrstý červeno-hnědý pes - dědeček DEWETA a pradědeček TJOPA, patřil pastevcovi J.B. Janssenovi, který bydlel v ulici Rransman 186 v Laekenu. Ten koupil VOSe od obchodníka s dobyt看em v regionu jménem Boom, tedy abychom byli přesní - tento region se nacházel mezi Scheldt Rupel a Vliet v provincii Antwerpy. VOS zemřel v roce 1897, kdy mu byla zhruba 12 let. V časopise "Chasse et Peche" číslo 4 můžeme nalézt:

"Pan Janssen, pastevec, je chovatelem, na kterého se stále usmívá štěstí. Chová na fenách POUTS, MOOR a LISKE - tedy na třech fenách, jejichž rodokmen patří k velmi starým liniím a jež jsou všechny špičkových kvalit. Člověk musí obdivovat jednotnost vzhledu, která je tak typická pro tuto chovatelskou stanici. Vesměs mají velké žluto-hnědé či hnědé oči, ale co je nejtypičtější - uši! Jsou absolutně stejné u všech odchovaných ovčáků z této stanice, takže zcela bez problémů podle uší můžete vždy odlišit ovčáky z této stanice od jiných. Je to právě v těchto odchovech, kde vidíme trojúhelníkovitá ouška, vysoko nasazená, vzpřímená a tolik lahodící oku znalců."

BOER-SUS (21.5.1901)

Basoef x Mira

Pan Joseph de Mulder, prezident Royal Berger Belge klubu, popsal ve svém článku z 5. prosince 1908, jak si koupil černou hrubosrstou fenku v Breendoncku, v regionu Boom, která mu dala nádherná červeno-hnědá štěňata.

Tito psi, byli používáni k hlídání velkých prádelen proti zlodějům; venku na velikých loukách, kde se prádlo bělilo na slunci, hlídali ovčáci, o nichž bylo známo, že koušou! Mezi známé feny, které se narodily ze spojení VOS x LISKE, se setkáváme se jmény DIANE a MOUCHE. Po této DIANě se narodil známý vynikající malinois TJOP; synem fenky MOUCHE byl druhý známý plemeník DEWET. Mezi potomky - psy ze spojení VOS x LISKE najdeme především známého psa jménem TOM, který byl červeno-hnědý hrubosrstý. TOM byl otcem hrubosrstého červeno-hnědého psa jménem VOS II. Tento VOS II. nakryl fenku jménem MIRA, která se narodila 5.ledna 1895 a jejímž majitelem byl A. Claessens, který měl v nájmu kavárnu "Le messenger de Louvain" v Bruselu. 18.dubna 1895 se narodil velmi zajímavý pes pojmenovaný majitelem - panem Ch. Roberfroidem BAZOEF. Tímto psem byla znovu nakryta jeho matka

MIRA. Přes velké riziko blízké příbuzenské plemenitby se z tohoto spojení narodila kvalitní štěňátka. Nejznámějším se pak stal hrubosrstý šedý BOER-SUS.

BOER-SUS se narodil 21.března 1901, majitelem byl J. Hautot z Bruselu. A takhle posoudil BOER SUSe rozhodčí H. van Albada de Haan Hettema na výstavě v Bruselu v roce 1902:

BOER-SUS a TONY

“Skutečně impozantní pes, velmi pěkně se předvádí, vysoký, správná hřbetní linie, výborné končetiny, výrazná hlava, dobře nesené uši, výborně osrstěný ocas, znak odchovu pana Claessense, správná suchá a hrubá srst, ne příliš dlouhá, ne příliš splihlá, ne příliš zkadeřená. Ne příliš dlouhá na hlavě, nejde přes oči jako na hlavě briarda, velmi hluboký hrudník”.

To, co opravdu charakterizuje hrubosrstou variantu belgického ovčáka je kvalita kudrnaté srsti - tedy

hrubost, drsnost, tvrdost a suchost. Její délka je po celém těle zhruba 2 - 3 cm. Ani kolem očí a na čumáku nesmí být srst o mnoho delší, aby nevytvářela podobu belgičana s briardem či pudlem. Ocas nesmí mít prapor.

V této hrubosrsté skupině hrubosrstých ovčáků nalezneme v nejrůznějších, typově jednotných spojeních ta nejrozmanitější štěňátka, ale najdeme zde i fantastickou fenu jménem RITA, opravdu nejtypičtější představitelku plemene té doby. RITA (v majetku pana Ch. Roberfroida) se narodila ze spojení MIRA x BAZOEF (vlastní syn Miry). Nicméně ačkoli bylo spojení opakováno a stejně tak i další spojení podobného stupně příbuznosti, kde byli využiti BOER-SUS, BAZOEF, MIRA a RITA, již nikdy se žádná podobná fenka - opravdu tak vysokých kvalit jako RITA nenarodila; a stejně tak v případě krátkosrsté varianty, kdy byli využíváni CORA, TJOP a DEWET, či dlouhosrstí PICARD d'Uccle, DUC de Groenendael a PETITE.

A nyní krátký úryvek, jak viděl krátkosrsté ovčáky profesor Reul:

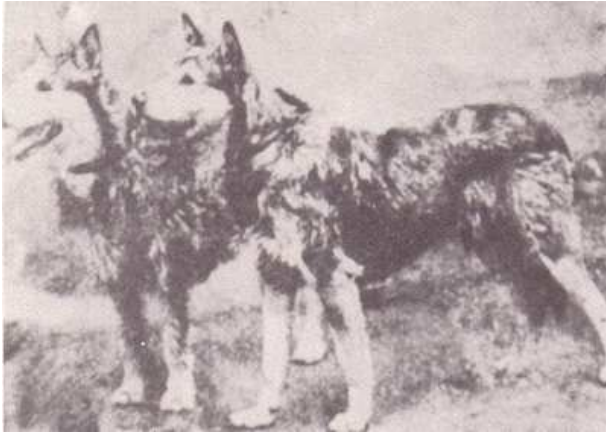
“Díky vynikajícím metodám v chovu a při důsledné selekci chovných jedinců se počet kvalitních hrubosrstých ovčáků neustále zvětšuje. Ovčácký pes s hrubou srstí se “zbavuje” cizí krve stejně tak, jako moře vyvrhuje na břeh leklé ryby. Neustále se domníváme, že v žilách našich hrubosrstých ovčáků koluje krev briardů...je to snad “rodina” červeno-hnědých psů z Laekenu, která dala vzniknout a ovlivňuje i hrubosrsté šedé ovčáky? Anebo je tu “rodina”, kterou klub v Belgii nazývá - a ne bezdůvodně - pouze jakýmsi “cizinci”, protože hrubosrstí ovčáci jsou sice variantou ovčáků, ale nikoli belgických, ale ovčáků z Brie - tedy francouzských briardů?”

*RITA (10.10.1900)
Bazoef x Mira*

A přes všechny pochyby o původu a "čistotě" krve tato rodina "páriů" sklízí ty největší úspěchy, které jsou určeny belgickým ovčákům na výstavách v holandském Rotterdamu. Tento průměrný či lépe řečeno obyčejný pes neurčitého typu je vítán s otevřenou náručí u důležité zahraniční společnosti a právě jemu jsou neustále předávány ceny na výstavách."

Na konci roku 1905 pořádala asociace Societe Royale Saint-Hubert psí výstavu, na kterou bylo přihlášeno celkem 73 belgických ovčáků. Groenendaelů bylo 40, malinoisů 27 a 6 šedých hrubosrstých ovčáků, kteří byli spíše průměrní. Rozhodčím byl V. Fally, kterému byla položena otázka, zda chovatelé prosazující šedou barvu nejdou špatnou cestou. Pan Vally mimo jiné říkal:

MIRA a MERA (1899)

dcery Bazoeffa

"Faktem je, že máme pouze dva opravdu kvalitní šedé ovčáky: psa jménem BAZOEF a fenku jménem MIRA. Mezi jejich potomky se najde jen pět či šest, kteří skutečně odpovídají standardu a jsou vynikajících kvalit. Většina jejich potomků má červeno-hnědou barvu. Existence varianty belgického ovčáka s hrubou srstí nemůže být popřena; přirozená barva této varianty však podle našeho názoru není šedá. Tímto problémem bychom se měli dále zabývat a studovat jej a nadále pokračovat získáním desetiletých zkušeností. Snad tímto způsobem budeme blíže řešení a budeme moci odpovědět na otázku - jak je to ve skutečnosti."

V roce 1905, kdy se stalo Malines autonomní, dodržoval se jednoduchý standard pro tři barvy, kromě u hrubosrsté varianty. V praxi se ukázalo, že šedá barva není trvalá, tedy odstín bledne či je naopak sytější postupem věku, společnost souhlasila s přechodným přijetím jakéhokoli odstínu barvy u hrubosrstých jedinců.

Aby se zabránilo vývoji hrubosrsté varianty nežádoucím směrem a předešlo zneužívání výkladů standardu, založil klub Chien de Berger Belge v roce 1906 jakousi svoji "pobočku" - Národní sekce pro hrubosrstou variantu. Iniciátorem vzniku této sekce a jejím prezidentem se stal pan O. Reumon. Přes veškerou snahu se stala zajímavá věc, na výstavě klubu Chien de Berger Belge, která se konala 27. - 28. dubna 1908 v Bruselu, bylo vystavováno mnoho šedých hrubosrstých jedinců. A vzápětí nato vymizeli! Zde alespoň část článku, který byl zveřejněn ve výstavním časopise L'Eleveur Belge:

"Zaměříme-li se na hrubosrstou šedou variantu belgického ovčáka, byla tato výstava zázrakem. 30 jedinců - a jakých!!! I tato varianta si tedy našla svůj základ v chovu jménem - RUSTAUD de Rixensart, skutečný div pro plemeno! Štěňata po Rustaudovi, která jsme již jako dospělé jedince viděli na bruselské výstavě, byla absolutně špičková, dobře stavěná, správného typu srsti, dokonale hrubého a suchého; a barva? Tentokrát ji skutečně můžeme nazvat šedou! Tolikrát mi lidé položili jedinou otázku...a jak ve skutečnosti vypadá u psa šedá barva? Tak tedy - právě takhle!"

Mezi ty, kdo podporovali šedou barvu, patřil celou duší pan O. Reumon z Rixensartu; prvotřídní chovatel, jehož vášní byla právě tato varianta. Zde dovoluji zmínku pana A. Peffera:

"Pamatuji si, že jsem jeho chovnou stanici navštívil nespočetněkrát. Podarilo se mu na svých fenách odchovat několik vynikajících jedinců. Říkám několik, myslím-li šedých, protože jinak to byl velký podvod. A proč říkám podvod? Kvůli barvě, protože mezi mnoha strakatými,

červeno-hnědými, bylo jen několik málo šedých - tedy skutečně šedí se narodili jen výjimečně! Během svého nuceného exilu v Holandsku v letech 1914 - 1918 jsem se živil výcvikem zdravotních psů. Mezi zhruba 50-ti psy, kteří mi prošli rukama, bylo asi 6 červeno-hnědých hrubosrstých ovčáků a bez jakékoli nadsázky musím přiznat, že to byli ti nejlepší a nejsnáze cvičitelní psi s vysokou inteligencí. Byla radost s nimi pracovat a bylo to velmi snadné. Za posledních 15 let jsem navštívil nesčetně výstav v Holandsku a vždy jsem se setkal s velmi kvalitní "smečkou" hrubosrstých psů, kteří byli uváděni pod názvem Belgický ovčák či Holandský ovčák - rozdíl tu je pouze v barvě. Holanští chovatelé upřednostňují pruhy - žíhání a ponechávají belgičanům červeno-hnědou. Ale jak jsem se již zmínil, ať už spojím dva jedince - oba barvy červeno-hnědé či dva žíhané nebo dva šedé, vždycky dostanu štěňata s nejrůznějšími odstíny a minimálně dvou či tří typů barev."

Hrubosrstá varianta je dodnes nejpopulárnější právě ve své zemi původu - v Belgii. Na druhou stranu, jak již bylo řečeno, Holandsko má podstatně více stád, kde se mohli a mohou ovčáci uplatnit. Znamená to, že pokud je Holandsko ve výhodě, co do počtu stád a tedy i v možnostech uplatnění těchto ovčáckých psů a přesto je plemeno populárnější v Belgii, je nutné tento fakt brát jako smutný důsledek 1. světové války (1914-1918).

Popis hrubosrsté varianty, kterou známe pod jménem Laekenois, je jednoduchý - hrubá srst po celém těle, červeno-hnědé barvy s černou charbonáží, hlavně na čenichu a na ocase. Není pravda, že Laekenois je každý hrubosrstý belgický ovčák, kromě požadavku hrubé srsti je zde ještě podmínka červeno-hnědé barvy.

Výběr hrubosrstých ovčáků pro chov nebyl nikdy zcela důsledně sledován, což vysvětluje rozmanitost typů laekenoisů ve srovnání s dlouhosrstou či krátkosrstou variantou belgického ovčáka. Pokud dobře známe původ krátkosrsté a hrubosrsté varianty, je velmi výhodné křížit je mezi sebou a znovu se vracet k zachování určitého typu a charakteru belgického ovčáka.

TURCODOS (15.8.1908)
Quick x Min

GROENENDAEL

Na první speciální výstavě roku 1892 získala nejlepší ocenění fenka PETITE, nádherná v typu, menší celá černě zbarvená; byly jí tehdy tři roky a jejím majitelem byl Nicholas Rose, “duchovní otec” groenendaelů, který byl majitelem hotelu a restaurace na zámku Groenendael. Tento zámek se dochoval z původní pevnosti Groenendael, která ležela asi deset kilometrů na jih od Bruselu. Zmiňovaná fenka PETITE byla zakoupena od pastevece de Beecka, který ji vychovával jako pasteveckou fenu ke svým stádům ovcí. Pan de Beck bydlel na samotě v Hannonsartu, nedaleko La Hulpe.

Chateau de Groenendael

Pan van der Snickt napsal 18.prosince téhož roku dopis panu Huyghebaertovi, ve kterém popisuje svůj “objev”:

“Tuto variantu ovčáka jsem poprvé spatřil zhruba před osmi či devíti lety, kterak poctivě stráží svoje stádo ovcí. Bylo to v Hannonsartu na samotě, kus od La Hulpe. Už tam nějakou dobu nežiji, ale stále mi velmi chybí povídání místních obyvatel, kteří byli pyšní na své Braekelské slepice, na holubi, brabantské králiky a další domácí zvířata, v neposlední řadě samozřejmě i na své ovčácké psy. Pokouším se propagovat tyto psy, nejprve samozřejmě mezi našimi lidmi a pak i v cizině.”

Pan Beernaert, rodák z Uccle a první jednatel klubu Chien de Berger Belge (byl také velmi aktivním pomocníkem profesora Reula při tvoření plemene), dovezl z Feluy-Arquennes psa s dlouhou černou srstí. Jeho jméno bylo PICARD. Když byl pan Beernaert na cestě k N. Rosovi, zastavil se v Uccle. Díky této zastávce získal PICARD přízvisko ke svému jménu a později vešel ve známost pod jménem PICARD d’Uccle. PICARD měl velmi špatný zrak, na obě oči byl téměř slepý a často se toulal. PICARD byl 22.prosince 1898 zastřelen v Soigneském lese, pravděpodobně místním lesníkem. V nedělním vydání časopisu “Le Petit Bleu” byl 8.1.1899 uveřejněn tento článek:

“Smrt významného plemeníka: všem dobře známý PICARD d’Uccle, opravdový otec nádherné varianty belgického ovčáka s dlouhou černou srstí, zvané groenendael, nás opustil; tragicky

PICARD a DUC de Groenendael

zabit výstřelem z pušky v lese Soignes, nedaleko od cesty z Lorraine. Jeden z jeho synů, CARLO, také nádherný představitel plemene, se o několik dní dříve vrátil do své stanice k majiteli také poraněn střelou. Je možné, že plemeno, které se těší stále větší oblibě a stává se ze dne na den populárnější má své nepřátele, kteří se snaží zničit chov? Důkladné vyšetřování tohoto případu se zdá nutné, protože groenendael je jedno z nejúspěšnějších národních plemen Belgie!”

PICARD d'Uccle nakryl fenku PETITE. Společně dali překrásný vrh plný špičkových groenendaelů. Toto spojení bylo několikrát zopakováno. Nejznámějším potomkem byl bezesporu černý pes DUC de Groenendael, který se narodil 1. května 1893. Měl nádherná malá ušiska, ale na hrudníku měl veliký bílý znak. Původní majitel Picarda popsal DUCa takto:

“...středně velký, elegantní, hrdý pes, spojující v sobě všechny požadované znaky plemene...”

Vyčítal mu jediný nedostatek - “otevřenou srst”. Z tohoto vrhu pochází ještě pes PITT a feny: MARGOT, BARONNE a BERGÉRE. Fena BARONNE byla nakryta svým vlastním otcem PICARDEM a z tohoto spojení byl prý nádherný vrh. Fena MARGOT byla nakryta vlastním bratrem DUCem. Z tohoto vrhu se objevila i jedna fena na výstavě. Z opakovaného spojení DUC x MARGOT je známá fena MIRZA, kterou koupil chovatel pan Smets z Boitsfordu. Zároveň vlastnil i psa jménem CARLO (PICARD x NETTE), jenž byl příbuzensky s MIRZOU velmi blízký. Opakovaně tyto jedince spojoval a odchoval na nich více než 30 potomků. Opět zde vidíme velmi úzkou příbuzenskou plemenitbu!

PICARD dal však mnoho výborných potomků i s jinými fenkami, které vlastnil N. Rose (například s fenkou MOLL a NETTE). Štěňata byla černá, dobře stavěná, mohutná a s výraznou hlavou. Ovčácký pes s černou srstí byl pojmenován jako pes z Groenendaelu. To je doloženo i článkem, který byl publikován r. 1895 v “Le Petit Bleu”:

“Dva chovatelé, pan Rose z Groenendaelu a pan de Beeck z La Hulpe, jsou majiteli belgických ovčáckých psů, kteří jsou horkými kandidáty na pomyslný chovatelský trůn. Jsou to psi s dlouhou, velmi dlouhou srstí, velice bohatou a huňatou, ze které trčí nádherné vzpřímené uši. Hlava je krátká, výraz očí vyjadřuje vysokou inteligenci a hluboko v pohledu odhalíte absolutně oddanou duši. Abychom s naším ovčákem uspěli i v cizině, musíme jej představit v Anglii, Německu či Francii, musíme ukázat, jakých kvalit je náš ovčák - jeho krásu, inteligenci, dokonalost! V současné době je náš typ absolutně jedinečný! Náš ovčák potřebuje vše, aby uspěl. Jestliže jej - za nejlepších podmínek - pojmenujeme a toto jméno už bude spojováno s jeho štěňaty a snaha všech chovatelů a obdivovatelů se zaměří správným směrem, aby dosáhli dokonalosti plemene Groenendael, budeme mít vyhráno, ale jenom pokud to opravdu dodržíme...”

BELLA de Prélees (1.místo na výstavě 1908)

Groenendael je vlámský název, který znamená “zelené údolí”, pochází z brabantské vesnice Hoeilaert, která leží jen pár kilometrů od Bruselu. Toto údolí je jedno z nejkrásnějších míst v lese Soignes, kdysi zde bylo mnoho stromů,

kteří se za dlouhá tisíciletí proměnily v černé uhlí. Groenendael měl obrovský úspěch a největšího vrcholu dosáhla jeho popularita v roce 1912.

Groenendael byl uhlově černý, což znamená, že jeho srst měla jednu jedinou barvu bez jakýchkoli náznaků jiných barev či odstínů. Během období mezi koncem minulého století a první světovou válkou se stala barva belgického ovčáka hlavním zájmem a cílem chovatelů. Neunikl ani groenendael. Bylo mnoho kvalitních groenendaelů, potomků slavného PICARDA i DUCA de Groenendael, kteří po nich zdědili bílý znak. Pro tento znak byli diskvalifikováni z výstav a vyřazeni z chovu. Zde je nezbytné poznamenat, že tento postup byl příčinou zhoršujícího se chovu. Dokladem a zároveň i vysvětlením je i úryvek z análů veterinární medicíny z roku 1897, kde se na stránce 476 můžeme dočíst:

DUC de Groenendael

Člověk nemůže důvěřovat chovu na psech, kteří mají světlý či bílý znak, pokud chce mít a chovat celočerné psy. Pokud spojíme, zvláště u příbuzenské plemenitby, dvě zvířata s bílými znaky na tlapkách, na hrudníku či kdekoli jinde, je prakticky jisté, že tyto znaky budou větší nebo rozšířenější u štěňat, která se z takového spojení narodí, protože je známou pravdou, že bílá je dominantní barvou se vzrůstajícím charakterem.”

A přesto standard připouští pro všechny varianty belgického ovčáka malý bílý znak na hrudi a tlapkách.

“Chov groenendaela vyžaduje mnoho pozornosti a zkušenosti“, zdůrazňuje Vital Ternet, první prezident Groenendael klubu... “každý ví, že srst, která je kadeřavá či vlnitá představuje veliký nedostatek; stejně tak je vadou chybění podsady; příliš zářivý lesk srsti je na druhou stranu znakem degenerace!”

Groenendael plní funkci pracovního a sportovního psa. V roce 1914 pes ZIG a fena LARY dosáhli rekordu ve stopování. Stopa stará 1 hodinu, délky 3 km, byla vypracována v neuvěřitelném čase 12 minut. Legendou belgické policie se stal pes ATHOS, který byl v praktické práci nejlepším psem.

ZIG a LARY (1914)

Historie světoznámého groenendaela jménem JULES du Moulin

Jules byl fantastický obranář, absolutně obezřetný a pozorný vůči jakémukoli pohybu či „nebezpečí“. Skočil 2,70m do výšky a 4,20m do dálky. Bez zaváhání vyhledal figuranta ve stohu slámy. Měl fantastické a razantní zadržení figuranta. Jules, jehož majitelem byl pan Charles Tedesco z Auderghemu, získal ve svých dvou a půl letech 280 bodů a tím i velice cenné vítězství. To se stalo 15. a 16.8.1908 na světovém šampionátu obranářských psů v Paříži. Účastnilo se dalších 8 psů a 2 feny, převážně groenendaelové.

Na druhém místě byl PORTHOS, také dvou a půl-letý groenendael, který získal 280 bodů. I on měl vynikající stopy, vyhledání i zadržení. Na třetím místě skončila velmi mladoučká groenendaelka FÉDOR (sotva 15-ti měsíční), získala jen 235 bodů, ale bylo zřejmé, že je více než nadějnou konkurentkou do budoucna.

Další šampionát se konal o rok později, nakonec se konaly tři ročníky, za účasti těch nejlepších pracovních psů Belgie a Francie. A opět zvítězil s absolutní sebejistotou a vyrovnaností JULES.

Zde je pořadí prvních osmi:

	<i>jméno psa</i>	<i>plemeno</i>	<i>majitel</i>	<i>body</i>
1.	JULES	groenendael	Ch. Tedesco	306
2.	FOLETTE	groenendael	Siméons	286,5
3.	PORTHOS	groenendael	Libberecht (maj.:Semal)	253
4.	MAC FARLAN	groenendael	Semal	238
5.	TOP	groenendael	V. Ballester	diskvalifikován
6.	DINGO des Bas-Jardins*	malinois	Adam	211
7.	MORDIENNE	groenendael - fena	L. Dupuis	211
8.	FÉDOR	groenendael – fena	Leclerq (maj.: Siméons)	207

* Dingo – LOSH 8199, nar. 5.6.1907, vnuk Tjopa a otec Frama de la Deule

Ve dnech 18. a 19.5.1912 pak JULES vyhrál potřetí a získal titul mezinárodní šampion. Organizátoři se snažili, aby se tento šampionát stal skutečně mezinárodním pracovním kynologickým svátkem a pozvali další závodníky. Doufali, že se zúčastní Němci, Švýcaři, Dánové a Holanďané. Nicméně jejich pozvání zůstalo bez jakékoli odezvy, a tak se i tentokrát účastnili psovodi pouze z Francie a Belgie.

A zde přehled prvních dvanácti:

	<i>jméno psa</i>	<i>plemeno</i>	<i>majitel</i>	<i>body</i>
1.	JULES de Moulin	groenendael	Ch. Tedesco	344
2.	CARL de la Mare*	tervueren	Danhieux	332
3.	MAB de Ty-Loic	beauceron	Nucelly	320
4.	ROUGET II de Zailea	beauceron	Dretzen	305,5
5.	GAMIN de Linthout**	tervueren	Machiels	303
6.	TALION	groenendael	Verheughe	302,5
7.	DUCON	groenendael	Bernard	300,5
8.	PATAUD		Legendre	297
9.	DAXON	groenendael	Verheughe	288,5
10.	TOM des Crosnes	malinois	Mahie	285
11.	COB de Malakoff***	groenendael	Baekelandt	283
12.	CÉSAR des Elfes	malinois	Lousberg	276,5

* nebo také Karl de la Mare (LOB 620), nar.: 12.10.1907, fauve zbarvení, (Dick x Miss), vnuk Milsarta a Toma

** nar.: 24.1.1908 (LOB 1009), fauve zbarvení, (Dick x Mira)

*** nar.: 28.8.1909 (LOB 827), šampion práce v r. 1912, (Piccolo x Bonne)

JULES také vyhrál na mezinárodním závodě v Paříži 27.4.1913, kdy za ním skončili JOLIETTE, CARL de la Mare, Pataud a beauceron Rouget II du Goudron.

Na speciálním klání v Paříži (1914) bylo 33 psů, aby poměřili síly a schopnosti svých psů. Tento program byl sestaven Kennel klubem Belgických ovčáků v roce 1913. Testy začínaly v pátek 1.května ve dvě hodiny odpoledne a končily v neděli 3.května v 18.00 hodin. První cenou byl křišťálový pohár, jenž předával samotný prezident republiky. A znovu zvítězil JULES, který vyhrál již popáté, před beaucerem Rougetem de Goudron a malinoisem Tomem des Crosnes. Pes Top de la Joliette se svým novým psůdem, panem Carbonelem – prezidentem francouzského klubu BO, skončil dvanáctý. Na patnáctém místě pak skončil další malinois Djek du Thiriau pana Octava Duranta.

Nicméně JULES nevyhrál pouze tyto pařížské mezinárodní šampionáty. Zde vyhrál pětkrát v letech 1908, 1909, 1912, 1913 a 1914. Kromě toho, což mnoho lidí neví, vyhrál i dvakrát šampionát v belgickém Ringu. Tento šampionát pořádal belgický kennel klub a Jules vyhrál v r. 1913 a 1914.

A máme zde tedy absolutně špičkového všestranně pracovního psa Julese. Kde jsou jeho potomci? JULES se narodil 16.6.1906 a má číslo zápisu v plemenné knize LOB 3797. Jeho chovatelem je pan Laureys z Hoeylaert. Otcem Julese je tervueren DICK a matka je MISS. Bohužel Jules měl překvapivě málo potomků, přičemž jediná nalezená a ověřená zpráva je o fence CHARMANTE de l'Agriculture (LOB 3995), narozena 8.4.1910. Otcem je tedy náš JULES de

Moulin a matkou NEVA du Moulin, již vlastnil také pan Tedesco z Auderghemu.

JULES měl velký bílý znak na hrudníku a bílou měl i na tlapkách. V tehdejší době mělo mnoho groenendaelů bílou barvu nejen na hrudi a tlapkách, ale i na čele. Během dalších let tato „bílá hvězdička“ úplně vymizela. Bílé tlapky v malém množství zůstávají, v daleko větší míře se setkáváme s bílým znakem na hrudi, zvláště u určitých linií je znak velký a výrazný. U jiných linií je znak třeba jen několik bílých chlupů ztrácejících se mezi černou hřívou.

Butterfly (1907)

*FRIDA (1903)
Pitt de Groenendael x Olga*

SAM (1899)

*DUCON (5.4.1914)
Duc de Silly x Dora*

REVE d'Or (šampion 1907)

TERVUEREN

Pan F. Corbeel, sládek ve městečku Tervueren, měl bratra, který byl také zaměstnancem pivovaru. Ten vlastnil dlouhosrstého červeno-hnědého ovčáka s černým přehozem jménem TOM. TOM měl pověst divoké šelmy. Pan F. Corbeel ho nakonec od bratra koupil a nutno říct, že to bylo velké štěstí. TOM díky svým vynikajícím kvalitám, které prokazoval při strážení a hlídání, stejně jako výborné vlastnosti “tažného” psa, byl vysoce ceněný - už pro svoji odvahu a neúnavnost. Přes den tahal vozík a přes noc hlídal pivovar a svým štěkotem až “terorizoval” lidi, kteří procházeli okolo.

Pan Corbeel nakryl Tomem dlouhosrstou mahagonovou fenu jménem POES, která dala život nádherně vyrovnanému vrhu. Fenka POES měla překrásné

“divoké” syté zbarvení, ale měla krátký ocas. Tato

genetická vada se projevovala jen poměrně krátkou dobu a při dalším šlechtění se tento nežádoucí znak vytratil. Nutno podotknout, že do této linie “krátkoocasých” belgičáků patřila nejen POES, ale i TOM, u kterého se však tento znak neprojevil.

Městečko Tervuren

Nicméně vraťme se k vrhu štěňat. Jedno štěňátko, konkrétně fenka byla obzvlášť zajímavá - byla to překrásná mahagonová fena jménem MISS. MISS byla jedním ze dvou štěňat, které chovatel daroval jako dárek panu C. Donhieuxovi. Tato štěňata dala později mnoho vynikajících potomků, mezi kterými je známá fenka BIBI a další. Jejich štěňata byla velice typická pro velice kvalitní jednotný vzhled a perfektní sytou barvu. Další chov červeno-hnědých dlouhosrstých pokračoval se skutečným nadšením. Pan Donhieux choval za jednu sezonu na 16-ti psech. Svoji fenku MISS nakryl černým psem jménem DUC de Groenendael, z tohoto vrhu pochází legendární MILSART, narozený roku 1896, který je považován za typického představitele plemene. Stal se prvním šampionem mezi tervuereny a po mnoha vítězstvích na výstavách byl dlouho využíván jako vynikající plemeník v chovu. DUC de Groenendael je tedy významným předkem v rodokmenech nejen groenendaelů, ale i tervuerenů. Tyto dvě varianty jsou si také podobné stejně jako dva hrášky v jednom lusku, s jedinou výjimkou, kterou je zbarvení - samozřejmě.

Víme, že černá barva je dominantní nad jinými barvami a je přenášena dvěma geny, které si nyní označíme **GG**; předpokládáme, že červeno-hnědá barva je recesivní vzhledem k černé a označíme si ji **tt**. Tak získáme následující tři kombinace:

- GG** = černý homozygot, groenendael, který bude přenášet pouze černou barvu
- Gt** = černý heterozygot, groenendael, který přenáší černou i červeno-hnědou barvu
- tt** = červeno-hnědý homozygot, tervueren, který přenáší pouze červeno-hnědou barvu

Tervueren byl vždy homozygot, zatímco groenendael může být také heterozygot. Ve spojení homozygota - groenendaela **GG** s homozygotem - tervuerenem **tt**, budou všechna štěňata v první generaci založena heterozygotně **Gt**, všichni budou groenendaelové **Gt**; to znamená 50% recesivních genů tervuerena (1. Mendelův zákon). Ve druhé generaci budou spojení dva psi a dostaneme následující výsledek:

	Gt		Gt
GG	Gt	Gt	tt
25%		50%	25%

Recesivní charakter potlačený v první generaci se nyní projevuje svými 25 % v generaci druhé (2. Mendelův zákon). Takže geneticky, DUC de Groenendael, přestože byl černý, musí mít červeno-hnědé předky. Víme, že ze spojení červeno-hnědý x černý se v první generaci mohou narodit pouze černí jedinci, ze spojení DUC x MISS by se nemohl nikdy narodit červeno-hnědý MILSART, výjimečně nádherný tervueren, skutečný vzor standardu této varianty. Chovatelé následně upevňovali znaky tím, že používali úzkou příbuzenskou plemenitbu a Milsartem kryli jeho sestry i jeho matku, a později i jeho dcery. Skutečně dosáhli výborných výsledků v typu červeno-hnědé dlouhosrsté varianty belgického ovčáka.

Na každé výstavě psů od roku 1892 až do 12. 3. 1898 byli všichni dlouhosrstí ovčáci posuzováni v jedné třídě. Od 12. března 1898 byli konečně rozděleni do dvou různých tříd: celočerní a jinak zbarvení, u kterých jasně převládala červeno-hnědá barva. Od půlky roku 1899 se i tato varianta dočkala zastání v podobě patronace klubu Berger Belge.

Ovčáky s červeno-hnědou dlouhou srstí nakonec uznala i Societe Royale Saint-Hubert na výstavě organizované klubem Berger

*JECK (27.6.1909)
Betzy x Bibi*

Belge, dne 5. května 1907. Prvním šampionem této varianty se stal starý, ale stále fantastický MILSART!

V roce 1914 na výstavě v Bruselu vyhrála fenka CREOLE - šedá dlouhosrstá fenka, která byla dcerou fenky jménem DOKA a psa jménem DEMON de l'Enfer. DOKA i DEMON byli sytě černí groenendaelové. Fenka CREOLE se stala středem pozornosti pro svůj vynikající typ a výbornou povahu. Dlouhosrstí šedí jedinci se objevovali ve vrzích po dvou groenendaelech, či ve vrzích tervuerena s malinoisem. Tento projev či výskyt prastarého či původního (?) zbarvení srsti s sebou nesl vynikající kvalitu, krásu i temperament. Šedí jedinci často vyhrávali a stali se pilířem plemene a počátkem produktivní linie špičkových štěňat. Je to příklad i dlouhosrstého šedého psa jménem FILOZA, který dal černá štěňata. Po těchto černých jedincích se narodilo mnoho zajímavých potomků; z jednoho takového spojení kdy byla černá fenka po Filozovi kryta psem jménem TAN de l'Enfer se narodilo několik šedých potomků vynikajících kvalit, kteří dále šedou barvu přenášeli.

Odkud vlastně pochází tato šedá barva u belgických ovčáků. Dva typy pigmentů se vyskytují u belgického ovčáka: jeden - černý, sytě černé zbarvení srsti a druhý - červeno-hnědý, který je v odstínech od bledě-žluté po sytou hnědo-mahagonovou barvu s černým nádechem; znamená to vlastně dvoubarevný chlup v srsti psa - v základu je červeno-hnědý a na konci je černý. Šedá barva pochází vlastně ze zeslabení červeno-hnědé barvy, protože je zde přítomen gen **Cch**. Důkazem přítomnosti tohoto genu je právě ona dvoubarevnost či spíše existence černého přehozu! Také srst s hodně sytým přehozem na podkladě velmi bledé červeno-hnědé vytváří optický dojem, že barva je šedá. Bylo možné velmi často pozorovat psi, kteří byli při narození šedí, ale během dospívání se zcela "vybarvili" a byli k nerozeznání od svých červeno-hnědých příbuzných. V přesné kynologické terminologii se nepoužívá výraz "šedá" barva, ani zbarvení Isabela, ale gris či sandy nebo sable. Všichni dlouhosrstí jedinci mohou být nositeli recesivního genu, který se naopak jen velmi zřídka vyskytuje u krátkosrstých či hrubosrstých. Historie dlouhosrsté červeno-hnědé varianty prozrazuje, že linie dnešních tervuerenů vycházejí z šedých předků. A díky tomuto vlivu, který tolik vylepšil tuto variantu, je dnes tervueren pravděpodobně nejrozšířenější variantou belgického ovčáka, především ve Francii, Belgii a Holandsku.

První světová válka měla hrozná následky a přežilo jen několik málo chovných jedinců. Nejlepší tervuereni, kteří se narodili mezi dvěma světovými válkami, měli zcela odlišné původy: narodili se ze spojení malinoisů. Jejich otec byl dlouhosrstý MINOX (LOSH 15141), jenž byl synem malinoise, který nesl stejné jméno MINOX (LOSH 10043) a fenky NINY. MINOX (LOSH 15141) velmi často kryl červeno-hnědé dlouhosrsté feny, které daly život mnoha velmi kvalitním štěňátkům. Tervuereni s tímto původem byly celkově lepšího typu a více si podobní než ti s původem, který byl ponejvíce rozšířen před rokem 1914, kde bylo hojně užíváno groenendaelů. Jedinci tohoto "nového" původu měli vesměs nádhernou sytě červeno-hnědou barvu, pro kterou byli vyhledáváni všemi chovateli tervuerenů. Tuto intenzitu zbarvení způsoboval gen, který chovatelé nazvali "rufus".

Co do počtu byli tervuereni nejméně rozšíření a druhá světová válka opět přinesla veliké ztráty a plemeno téměř zaniklo. Varianta tervueren byla znovu vytvářena z groenendaelů a malinoisů a křížením těchto dvou variant. A takhle shrnuje situaci v chovu tervuerenů po druhé světové válce dlouholetý prezident francouzského klubu belgických ovčáků veterinární lékař pan Yves Surget ve svém článku, který byl publikován ve francouzském klubovém zpravodaji roku 1982:

“Chovná základna byla díky létům 1939 - 1945 značně poničena a na konci válečného období žilo pouze několik groenendaelů a malinoisů. Tervuereni, kteří v této době byli nejméně rozšíření a nejméně chováni, prakticky vymizeli. Nadšení a opravdová láska některých chovatelů k této nádherné variantě však pomohly, aby byla znovu vzkříšena. Chovatelé spojovali nejružnější dlouhosrsté ovčáky bez jakékoli snahy o příbuznost, protože to v tu dobu bylo nemožné. Používali jedince s delší srstí, kteří se narodily po dvou malinoisech (víme, že dlouhá srst je přenášena recesivně vzhledem k srsti krátké, což vysvětluje proč se mohou narodit dlouhosrstí jedinci ze spojení dvou krátkosrstých). Bylo celkem snadné, za několik generací sestavit novou chovnou základnu tervuerenů, za vydatného použití groenendaelů. To vysvětluje, proč - pokud půjdeme zpátky v rodokmenu našich tervuerenů - najdeme psy jako byl PICARD d'Uccle a PETITE, VOS a LISKE nebo SAMLO a DEWET, ale nenacházíme opravdu původní tervuereny jako je MILSART, TOM a POES.”

A tak dnes máme obrovskou základnu červeno-hnědých tervuerenů, ale mezi nimi i mnoho šedých, kterým se zvláště v cizině věnují nadšenci velice dychtivě. Pokud dnes půjdete na výstavu, tervueren zde bude bezesporu zastoupen nejpočetněji. Francie je bezpochyby na nejvyšší úrovni v chovu tervuerenů a může se pyšnit těmi nejdynamičtějšími a nejlepšími chovateli. Pokud si prolistujete pár francouzských zpravodajů, pochopíte, jak mnoho jsou v této zemi oddaní tomuto plemeni.

MEZI DVĚMA SVĚTOVÝMI VÁLKAMI

Až do roku 1914 byl chov našich báječných belgických ovčáků mimořádně úspěšný. Mnoho groenendaelů bylo exportováno do Francie a Spojených států. Malinoisové a tervuereni si získávali oblibu jako policejní psi. Pak přišla první světová válka. Naši belgičáci plnili své “povinnosti” na frontě a zde je nutné poděkovat panu R. Pecriauxovi, který byl oficiálním rozhodčím kynologického klubu, který plemeno velmi chválil ve své práci “Canidae”.

Chovatelské stanice byly na dně, tisíce chovných zvířat jim bylo zabaveno rekvizicí, která se týkala prakticky všech zvířat za první světové války. Němečtí vojáci rychle rozpoznali vynikající povahové vlastnosti belgických ovčáků a upřednostňovali jejich kvality i před svým národním plemenem - německým ovčákem. Zde je úryvek z knihy pana R. Henryho:

“Válečná rekvizice znamenala, že v době, kdy již bylo uzavřeno příměří, neměli naši chovatelé prakticky nic, čím by mohli znovu vzkřísit plemeno, belgičtí ovčáci téměř vymizeli až na pár výjimek, které chovatelé velmi složitě ukrývali před německými vojáky během okupace. Naproti tomu, Němci měli k dispozici prakticky stejný počet psů jako v roce 1914. A tak měli obrovskou výhodu oproti zpusťované Francii, Belgii a dalším zemím, když se pustili do dalšího chovu svého národního plemene - německého ovčáka, kterým se také říkalo alsasští vlci, policejní

psi,...atd. Naštěstí se v Belgii našlo dost vynikajících chovatelů a nadšenců, kteří se znovu začali věnovat své chovatelské práci a díky jejich znalostem, dokonalému výběru chovných zvířat a díky jejich oddanosti plemeni, byla obě národní plemena - belgický ovčák a flanderský bouvier - opět na velmi solidní úrovni.”

*BAYARD de la Cavalerie
(16.7.1927)*

V roce 1919 Societe Royale Saint-Hubert obdržela od klubu Berger Belge žádost pro oficiální uznání všech barev belgického ovčáka. Máme zde snad vidět v této žádosti prvek demokracie, která v této době vzrůstala? Nejdůležitějším cílem tohoto požadavku byla použitelnost co nejvíce jedinců v chovu. Nebylo to však jen pouhopouhé opuštění vědeckých chovatelských metod a návrat k původním empirickým postupům?

Úspěchy v chovu groenendaelů a malinoisů dokazují, že černé zbarvení pro prvně jmenované a červeno-hnědé pro malinoise byla zcela správná volba. Jaká by byla reakce chovatele groenendaelů, který by na své černé feně odchovával štěňata s nejrůznějším zbarvením a s nejrůznějším typem srsti?

8. února 1920 byly uznány následující body týkající se barvy belgického ovčáka (nikoli ovšem jednomyslně):

1. přijetí všech barev v odstínech: černá, šedá, červeno-hnědá pro všechny tři typy srsti; malý bílý znak je tolerován stejně jako dosud
2. podpora již existujících variant s přiznaným názvem:

GROENENDAEL	=	černý dlouhosrstý
TERVUEREN	=	červeno-hnědý dlouhosrstý
MALINOIS	=	červeno-hnědý krátkosrstý
LAOKEN	=	červeno-hnědý hrubosrstý a šedý hrubosrstý

3. psi všech povolených barev se stejným typem srsti smějí být kříženi

4. křížení mezi krátkosrstým a hrubosrstým jedincem je povoleno, jiná křížení jsou zakázána

Toto poslední pravidlo však nebylo schopné zastavit vzrůstající ubývání hrubosrsté varianty belgického ovčáka, jeho počet se zmenšoval rok od roku. Zákaz křížení mezi tervuerenem a malinoisem (krátkosrstý x dlouhosrstý stejné barvy) se zdá být velmi nešťastným rozhodnutím, protože právě toto křížení poškodilo chov tervuerenů a zvýhodnilo chov malinoisů proti ostatním variantám.

Nikdo nevyžadoval a ani by nepovažoval za výhodné povolení či podpoření křížení u dlouhosrstých a

krátkosrstých různých barev srsti. Je jasné, že pokud by například chovatel malinoise použil pro svoji červeno-

DUC (1930)

hnědou fenu černého psa, všechny další chovatele by zajímali zase pouze jedinci červeno-hnědí, ale nikoli jedinci jiného zbarvení. Ale opravdu bylo nutné uznávat veškeré odstíny různých barev? Pan Ch. Hüge (1865-1948, chemik a všeobecně známá osoba ve světě chovu a výcviku psů) důrazně odmítá:

“NE, ne a tisíckrát ne!” Přestože jsem velikým zastáncem chovu belgického ovčáka a jeho rozvoje jako národního plemene, odmítám přijetí veškerých odstínů barev, které se zde nikdy nemusely vyskytnout. Nikdy jsme přece neviděli čokoládově hnědého belgického ovčáka, ani modro-šedého ani černého se znaky jako je tomu u beauceronů či dobrmanů. Už červeno-hnědé zbarvení a černá s bílým znakem na hrudi jsou limity našeho plemene. To je můj názor. Už červeno-hnědá barva je velice rozmanitá a nikdy nebude zcela stejná u všech jedinců, protože je zde mnoho odstínů - začíná od sytě červenavých tónů někdy s černým přehozem, stejně jako liška, až po žemlové zbarvení (Isabela). Rozmanitá zbarvení samozřejmě nacházíme v jednom vrhu.”

*ELEGANT de Primerose
Šampion Belgie 1930*

Samozřejmě na výstavách budou vždy upřednostňovány barvy teplých tónů a to je vlastně osudovou chybou mnoha chovatelů, kteří tvrdošijně využívají v chovu pouze sytě zbarvené červeno-hnědé jedince s odůvodněním, že jejich prodej je snazší. Ale nikdo nemá právo či povinnost odmítat jedince s bledým zbarvením, protože zkušenost a praxe ukázala, že často mívají tito jedinci sytější pigment než jejich tmaví sourozenci. NE! typ psa a jeho povaha musí být jedině měřítko pro chov, to vždy ovlivní základ; barva je pouze dekorální prvek. Přesto bylo nezbytné omezit černou a červeno-hnědou barvu všech odstínů, jejich míchání a omezení bílé barvy.

Důležité bylo ale i to, že původní varianty, které se znovu objevily, aby zaujaly správné místo ve své vlasti, měly právo na uznání národního plemene a dále již nebyly nazývány páriemi, když se objevily na závodech či výstavách, aby předvedly své kvality skutečného belgického ovčáka. Není zapotřebí schvalovat tisíce odstínů barev, aby byl každý uspokojen; belgický ovčák se jako plemeno prosazuje sám díky svému perfektnímu typu, eleganci, inteligenci a vynikající povaze. Jeho kvality všechny společně z něj dělají takové plemeno, že kdo belgického ovčáka jednou měl a poznal, nechce a ani nenajde jiný ekvivalent jeho měřítek, za který by jej zaměnil.

Bez milosti je nutné vyřazovat jedince špatného typu, povahy a jedince s příznaky neurotismu. Toto je hlavním úkolem pro chovatele a rozhodčí. To oni mají ve svých rukách další rozvoj plemene. Právě oni musí být velice nároční ke svým vlastním odchovům, to dokazuje i jejich vlastní morální hodnotu.

Pro hrubosrsté jedince je reprodukce daleko snazší, pokud je umožněno křížení hrubosrstých s krátkosrstými. Po pravdě je nutno říct, že typ hrubé srsti není zcela upevněn. Od chvíle, kdy se ze spojení dvou hrubosrstých jedinců narodí štěňata, stávalo se a stává dodnes, že podsada byla stále delší, příliš vlnitá. V momentě, kdy se toto chovateli stane, je nutné se vrátit ke křížení hrubosrstého jedince s krátkosrstým. (Hrubá srst je dominantní nad hladkou.) Nedoporučuje se křížit hrubosrstou variantu s dlouhosrstou, protože oba tyto typy srsti mají

tendenci být ještě delší. Křížení mezi krátkosrstou a dlouhosrstou variantou má sice méně nevýhod, ale stejně není oficiálně povoleno, aby se zamezilo výskytu středně-dlouhé srsti. Výskyt takové srsti by vedl k vydání dalšího velikého chovatelského úsilí po několik dalších generací. Vlastně tři, pokud sledujeme Mendelovy zákony dědičnosti.

V paláci Midi 8. - 9. října 1922 uspořádal klub Berger Belge patnáctou speciální výstavu psů, zvláště se zaměřením na belgické ovčáky, záměrně pro ohodnocení chovu národního plemene. To dokazovalo jistou dávku odvahy, protože zde měli být předvedeni ti nejlepší jedinci, aby veřejnost poznala kvality národního plemen: typ, vzor a povahu. Bylo přihlášeno 221 psů, z toho 6 tažných. Bylo předvedeno několik bernardýnů, belgických

DUC d'Alleur – šampion 1932

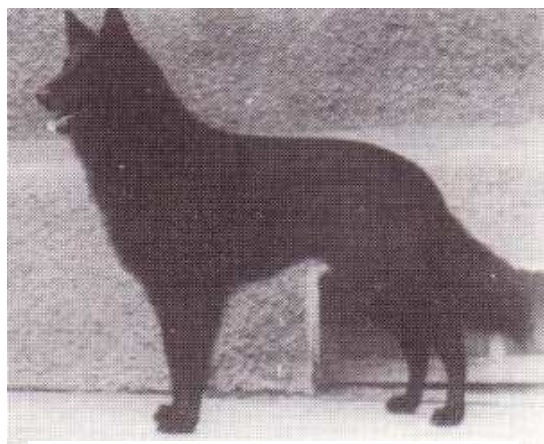
španělů; nádhernou skupinu vytvořili flanderští bouvieři, ale byly zde pouze dva ardenští bouvieři.

Mezi malými plemeny byli šiperky, bruselský grifonek, malý brabantík a papilon. Ovčáci začínali svůj program předvedením asi patnácti malinoisů. Zadával se zde i titul CAC pro krátkosrstého jedince jiného než červeno-hnědého. Bylo tu 38 groenendaelů. Mezi červeno-hnědými bylo i několik dlouhosrstých jinak zbarvených než černě či červeno-hnědě. Hrubosrstá varianta červenohnědá i šedá byla zastoupena pouze třemi jedinci.

Berger Belge Club uznal dále černou krátkosrstou variantu belgického ovčáka v roce 1929 a snažil se ji prosadit i v druhém klubu. I tam byli na rozpacích, ale vzhledem k množství „variant“ nikdy nebylo nic ani potvrzeno či zamítnuto. Dlouho se nic nedělo, tak se teprve 1.8.1937 sešli rozhodčí pro belgické ovčáky Berger Belge klubu, aby tuto variantu ohodnotili. Toto setkání však nemělo žádný jasný výsledek. Nikdo nechtěl měnit platný standard ani žádnou změnu v posuzování. Nakonec upustili od jakýchkoli závěrů týkající se černé krátkosrsté varianty, patřila prostě pod variantu „krátkosrstý jinak zbarvený“. Dalším bodem byli úpravy standardu. A tak se na tomto setkání objevili konečně ti, jichž se to všechno týkalo.

HOUPETTE du Croisé Laroche

FRIPONNE du Chemin des Dames

Bylo zde asi 15 Malinoisů, 20 Groenendaelů a 4 Tervuereni. A zde pár poznámek jednoho z rozhodčích, p. Casperse:

„Studovali jsme tyto psy velice pečlivě, nebrali jsme v úvahu drobné nedostatky a rozhodně jsme je neklasifikovali, soustředili jsme se na takové věci, abychom si udělali celkový obrázek našeho plemene. Zde je příklad měření několika jedinců:

cm	Malinois				Groenendael			Tervueren	
	A	B	C	D	A	B	C	A	B
kohout. výška	58	60	61	62	60	66	64	61	63
obvod hrudníku	68	69	74	74	76	78	74	67	79
hloubka hrudníku	30	29	32	29,5	31	35	29	31	31

Nejprve se soustředíme na výšku. Vybrali jsme skupinu čtyř malinoisů, kteří se jako skupina zdáli nejvíce homogenní a průměrná výška je 60cm. Groenendaelové jsou v průměru nebo jej převyšují a tervuereni jej vždy převyšují. Tyto výsledky se absolutně shodují se všeobecným názorem, že malinoisové jsou nejnižší z belgických ovčáků.

Dále si všimneme hloubky hrudníku. Je všeobecně platné, ačkoli to není nikde napsáno, že hloubka hrudníku odpovídá polovině kohoutkové výšky. Toto je celkem naplněno, samozřejmě s drobnými odchylkami: rozdíl činí od - 1,5 do + 1,5 cm u malinoise, od - 3 do + 2 cm u groenendaela a od - 0,5 do + 0,5 cm u tervuerena.

Jako poslední nám zbylo měření obvodu hrudníku. Na první pohled se můžou zdát výsledky měření nelogické. U groenendaelů najdeme nejmenší rozdíly, přestože měření hloubky jejich hrudníku ukazovalo největší rozdíly. Znamená to jediné, že musíme počítat s dalším faktorem vstupujícím „do hry“ – zakulacení (zaoblení) žeber. Odpovídá to zcela požadavkům standardu, který říká: „hrudník ne příliš široký, ale hluboký a nízký“.

Na tomto setkání bylo mnoho diskutovaných bodů a připomínek ke standardu. V neposlední řadě je i zmínka o průměrné výšce, která říká 57/58cm pro feny a 60cm pro psy. Z předváděných psů jich zde odpovídalo největší procento.

O několik měsíců později se konalo setkání rozhodčích klubu „Union Cynologique Saint-Hubert“. Dne 16.ledna 1938 se zmíněné setkání v Bruselu začalo nazývat kongresem rozhodčích pro národní plemeno. Byli zde všichni důležité lidé, kteří měli co říci ke standardu. Pánové Huyghebaert a Huge uváděli mnoho zajímavých faktů i poznatků. Konečně na konci setkání byli všichni zajedno a bylo odsouhlaseno, že minimální výška u psů je 58cm a minimum pro feny je 56cm. Ideální výška je pak pro psy 60cm a pro feny 58cm.

RUDY des Etangs (1920)

V roce 1932 byla založena Mezinárodní kynologická federace (U.C.I.), ale až v letech 1935-36 se stala známou v dalších evropských zemích. Nejprve byly členy pouze Kynologický klub Belgie a Federace kynologie Francie, teprve později přibývali členové z dalších zemí. Prezidentem U.C.I. se stal v roce 1935 pan J. Couplet, autor knihy "Ovčák jako průvodce, obranář a policejní pes". Pan Louis Huyghebaert napsal velmi zajímavou knihu "Pes - psychologie - čich - postup na stopách". Měla být vydána ve čtyřicátých letech, ale začátek druhé světové války její vydání pozdržel. Byla to pokusná ilustrovaná studie se 42 fotografiemi. Perfektně přehledná a srozumitelná publikace však vycházela nejprve jako jednotlivé články ve flanderském časopise "Kultura" v letech 1924-1925. Série článků o původu belgického ovčáka, o ovčáckých závodech, schopnostech na vodních závodech,...atd. Francouzský překlad byl publikován po druhé světové válce, roku 1947, v kynologickém časopise "L'Aboi".

Pro zajímavost a jako příklad z plemenné knihy LOSH z roku 1932 uvedeme, že nejvíce rozšířeným plemenem byl foxteriér (939), což bylo téměř dvakrát více než německý ovčák, jenž s 563-mi jedinci byl na druhém místě. Čestné třetí místo patřilo bouvierům (505). Na sedmém místě byl malinois (231), groenendael byl na místě devátém (170), za ním ostatní belgičtí ovčáci s krátkou srstí (33), s hrubou srstí (29), ostatní dlouhosrstí (24). Dohromady je to tedy 487 belgických ovčáků.

V roce 1938 byla zveřejněna následující čísla ze dvou uplynulých let:

	1937	1936
německý ovčák	1142	1266
foxteriér hrubosrstý	807	1148
flanderský bouvier	795	856
pekingský palácový psík	536	573
malinois	533	679
kokršpaněl	463	439
groenendael	327	316
BO ostatní krátkosrstí	40	
BO ostatní dlouhosrstí	30	
BO hrubosrstí	17	

Pan F. Verbanck píše:

„...pro naši zvláštní povahu, která je v nás zakořeněna, ničíme naše vlastní národní plemeno. Krátíme si dlouhou chvíli vytvářením nových a nových variant belgického ovčáka. Je jich vlastně osm:

- černý dlouhosrstý GROENENDAEL
- červeno-hnědý dlouhosrstý TERVUEREN
- dlouhosrstý jinak zbarvený
- červeno-hnědý krátkosrstý MALINOIS
- krátkosrstý jinak zbarvený
- šedý hrubosrstý
- červeno-hnědý hrubosrstý LAEKEN

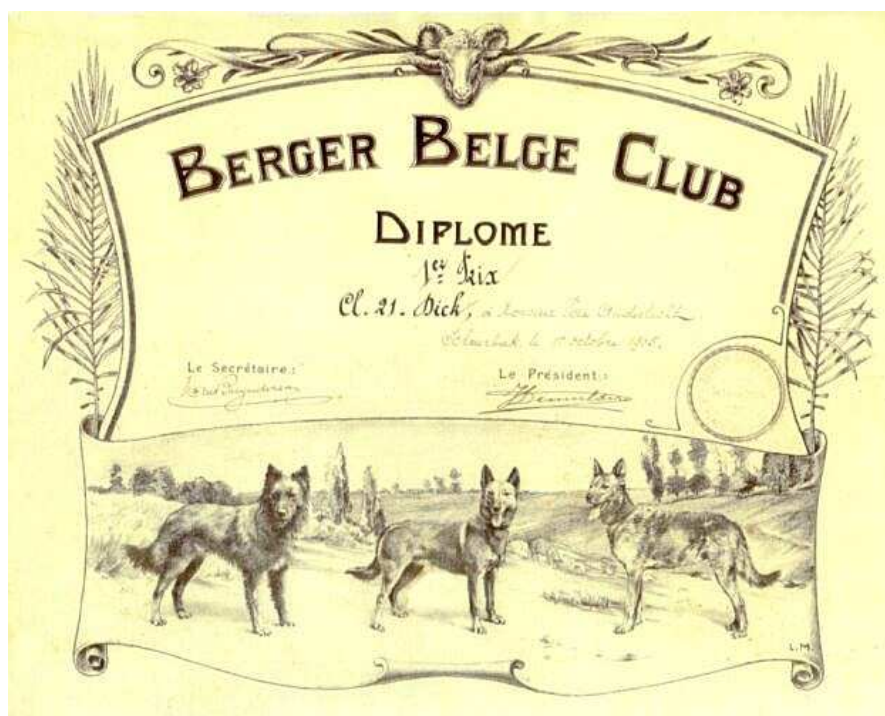

- hrubosrstý jinak zbarvený

Je to příliš mnoho! Nejprve bychom měli vymezit jednotlivé varianty: groenendael; dlouhosrstí jinak zbarvení; malinois; krátkosrstí jinak zbarvení a hrubosrstí všech barev. Když si vzpomeneme na tervuerena a hrubosrsté jedince z doby před válkou a porovnáme je s dnešními jedinci na výstavě, máme vůbec právo říci o těchto dvou variantách, že jsme s chovem u cíle? Třeba jako v případě malinoisů, můžeme s čistým svědomím říci, že jsme za posledních patnáct let nepotkali krátkosrstého belgického ovčáka jiné barvy než jakou vyžadujeme, s horším charakterem, typem či stavbou těla.”

Nicméně je nutné se zde zmínit, že někteří psi byli tak vysokých kvalit, že získávali CAC a občas i titul „šampion“. Následující psi se stali pracovními šampiony:

rok	jméno	varianta
1928	FOCH (LOSH 15112)	tervueren
1930	SADY de la Redoute (LOSH 32071)	šedý hrubosrstý
1931	FOLIETTE (LOSH 23282)	černý krátkosrstý
1934	PIROUF (LOSH 40192)	černý krátkosrstý
1934	AMI du Parc des Sports (LOSH 46386)	fauve hrubosrstý

Následující úryvek je z bulletinu S.E.C. z roku 1975 – autorem je A. Roncarati:

„Tervuereni a dlouhosrstá šedá štěňata se objevují ve vrzích dvou groenendaelů a tervuereni ve vrzích dvou malinoisů. Nejzajímavějším faktem je, že toto znovuobjevení srsti dalekých předků na jedincích jde občas ruku v ruce s výjimečně vysokou kvalitou daného jedince. Získávají tituly jak na poli krásy, tak při pracovních výkonech a často jsou vybíráni jako základní „pilíře“ chovu. Jejich původ a krevní linie je skutečně prvotřídní. Je to třeba příklad FILOZY (CAC – r.1934) – šedý dlouhosrstý, jehož potomci – groenendaelové, jako například známý TAN de l’Infernal, předávají gen pro šedou barvu. Je jistě zajímavé a důležité zaznamenat fakt, že během takového množství generací zde byl předáván gen pro recesivní zbarvení – šedé či fauve a to zůstávalo skryté u „zcela čistokrevných groenendaelů“ dle rodokmenu i po několik desítek generací než se znovu objevilo i ve fenotypu jedinců.“

OD ROKU 1946 AŽ PO STÉ VÝROČÍ (1991)

V jakém stavu byl chov belgického ovčáka po válce? Zde je stručný přehled, vybraný z komentářů pana O’Breena:

“Tervueren, tento nádherný červeno-hnědý pes, který mohl předčít všechny ostatní chované ovčáky v jiných zemích svým charakterem a vzhledem, prakticky vymizel. Hrubosrstý ovčákový pes, ať červeno-hnědý či šedý, následuje tervuerena. Dlouhosrstý černě zbarvený ovčák, vyjma místa Hainaut kolem Binche, není chován v celé Belgii tak, jak by si tento krásný pes zasloužil: na jihu Flander například, můžeme spatřit pouze německé ovčáky. A pak jsme měli krátkosrstou variantu - malinoise, který se jediný vyvíjí velice nadějně. Při výcviku za podpory nadšených chovatelů i majitelů si malinois získává nepochybně obrovskou popularitu; ač méně atraktivní než jeho dlouhosrstí bratři, uchovává si svůj nesrovnatelný charakter, svoji povahu. Jestliže tento ovčák neokouzlí atraktivností jako mají jiná plemena, vždy si získá své obdivovatele v řadách těch, kdo milují výborné pracovní psy s vynikající povahou a temperamentem.”

Na setkání Section d’Elevage (chovatelské skupiny), které se konalo 21. října 1945, bylo rozhodnuto, že nadále se bude povolovat následující křížení:

- a) dlouhosrstý x krátkosrstý
- b) dlouhosrstý x hrubosrstý
- c) křížení krátkosrstých jakýchkoli barev mezi sebou
- d) křížení dlouhosrstých jakýchkoli barev mezi sebou

A zde některé úryvky z komentáře pana O’Breena:

“Po určitých chovatelských zkušenostech s křížením mezi variantami a nespornými výsledky v chovu groenendaelů se chovatelé z Binche ptali sami sebe, jak mohl někdo zrušit nařazení vysvětlované od roku 1920, tedy z doby téměř před 20 lety, kterým bylo jasně stanoveno, že křížení dlouhosrstých s krátkosrstými je prostě tabu. Díky některým dobrým výsledkům, které

mělo několik jedinců z takového spojení - groenendael x malinois - bylo možné v principu zrušit zákaz křížení mezi dlouhosrstými a krátkosrstými. Každý musel také zjistit, že po zrušení zákazu tohoto křížení vzrostl počet tervuerenů; nicméně u těchto jedinců se častěji vyskytovali nedostatky jako špatný výraz a světlé oko. Ne všichni malinoisové měli tmavé oči, jak vyžadoval tehdejší standard. Ale to je vždy otázkou určité linie a každý chovatel si na jakékoli nedostatky musí dát pozor. Nejhorším efektem však v takových spojeních byl typ srsti - byla příliš často středně dlouhá a nezkušení chovatelé nerozpoznali, které jedince dále v chovu mohou využívat a kteří už mají srst příliš krátkou.”

Tervuereni skutečně po válce, po roce 1945, prakticky vymizeli a možná, nebýt jedné zvláštní události, bychom je dnes ani neznali. Stalo se to ve Francii, kde se ve vrhu ze dvou groenendaelů narodil červeno-hnědý pes WILLY de la Garde Noire, skutečný základ a pilíř následujících mnoha generací varianty tervueren.

WILLY de la Garde Noire

Jaká byla situace v chovu belgického ovčáka v roce 1959? V knize č.66 asociace Societe Royale Saint-Hubert (L.O.S.H.) je uvedeno 550 registrovaných belgických ovčáků vedle 500 kolíů a 433 německých ovčáků. Jejich rozdělení je následující:

- 363 malinois
- 6 krátkosrstých červeno-hnědých s černým přehozem (3 černí, 3 černí s červeno-hnědým nádechem)
- 148 groenendael
- 24 tervueren (3 z nich pocházeli ze spojení dvou malinoisů)
- 9 laeken

Pokud si rozebereme chov malinoisů, zjistíme, že chovatelský postup je více než nedostatečný. V 67 vrzích, které byly odchovány, je 47 otců! Chovatelé nepoužívali příbuzenskou plemenitbu. Nežjišťovali dostatečně, co který pes dává či nedává:

- 1 plemeník kryl 9 x (CESAR de l'Assa)
- 2 plemeníci kryli 4 x (FILOU de Bonmoss a CABRIL)
- 1 plemeník kryl 3 x
- 4 plemeníci kryli 2 x

- 39 plemeníků krylo pouze jednou!

Ale v té době neexistovalo 47 skutečně kvalitních plemeníků a samozřejmě původně jednotný typ se začal zcela rozpadat. Jaký byl nárůst jednotlivých variant během a po válečném období si můžeme ukázat:

	1939	1949	1959
Malinois	460	800	369
Groenendael	175	374	148
Tervueren	30	84	24

Počet malinoisů, i přes velký zájem všech, kteří obdivovali pracovní vlohy u psů, klesal a zaznamenal návrat do let před válkou. Ovšem nutno říci, že léta 1950-1960 byla charakteristická velikým poklesem počtu veškerých psích plemen. Na závodech v Ringu, které se konaly pod názvem Grand Prix Belgie v roce 1960, bylo 23 závodníků. Prakticky vše byli malinoisové, až na jediného německého ovčáka, který skončil na 14. místě.

V roce 1961 zaznamenal klub veliký úspěch, když v závěrečné dohodě při setkání v Rixensartu, kde jednal s D.V.G. (Deutsches Verband für Gebrauchthundevereine), dospěli členové ve svých jednáních k tomu, že byly předvedeny fantastické výkony belgických ovčáků, kteří v praxi daleko předčili výkony ovčáků německých. Pouze dva psi splnili vynikajícím způsobem požadavky pracovní komise, které byly opravdu více než náročné. Již tehdy bylo zřejmé, že s belgickým ovčákem se cvičí jinak než s německým ovčákem. Nicméně metody cvičitelů belgických ovčáků vyhráli s plnou převahou. Vraťme se ke dvěma psům, kteří podali absolutně nejlepší výkony. Byl to rotweiller FARRO von Sophienbusch, kterého vlastnil a cvičil dr. Robert Oswald a malinois DESIRE (A.L.S.H. 2268), typické zvíře v majetku pana Selleslacha. DESIRE byl vítězem Grand Prix Belgie z roku 1959 v Tournai. Dr. Oswald dal neskrytě najevo svůj obdiv k výkonům DESIRE, k jeho bezchybné práci:

“Aby mohl pes být připraven takovým způsobem na absolutně bezchybné provedení cviků takového náročného programu jako je tento, musí cvičitel prokázat skutečně nevšední schopnosti, protože taková práce je opravdu náročná. Stejně tak dostat psa do tak špičkové kondice je výsledkem veliké obětavosti, námahy a času; většina majitelů není něčeho takového schopná. Většina z nich také nikdy nevyužije v praxi takové schopnosti dobře cvičeného psa a pouze pro policii či hlídače může být takový pes opravdu nezbytným pomocníkem.”

Na kynologickém setkání, které se konalo 16. 6. 1963 pod patronací Societe Royale Saint-Hubert, bylo rozhodnuto, že belgičtí ovčáci budou následně rozděleni do těchto kategorií:

- a) černý dlouhosrstý - groenendael
- b) červeno-hnědý s přehozem dlouhosrstý - tervueren
- c) červeno-hnědý s přehozem krátkosrstý - malinois
krátkosrstý jinak zbarvený
- d) hrubosrstý - laeken
- barvy platí, jak je uvedeno ve standardu

Křížení mezi variantami různého typu či barvy srsti je nepřípustné; kromě možnosti zažádat o speciální povolení chovatelskou komisí. Tuto komisí tvořil výhradně Royal Groenendael Club. Ve svém článku nazvaném “Různé varianty, ale jenom jedno plemeno” napsal pan F. E. Verbanck (časopis “la Vie Canine”, č. 138 - červen 1964):

“Křížení mezi variantami musí být prováděno velmi pečlivě a opatrně, zároveň s vědomím, že jakýkoli výsledek - ať kladný nebo záporný - se může projevit až za několik generací. Náš názor se nezměnil, naopak, křížení mezi dvěma variantami, realizované skutečnými chovateli, dokazuje, že může pomoci. Pokaždé, když ta či ona varianta belgického ovčáka potřebuje “novou krev”, je to právě a jedině jiná varianta, která dodá potřebné prvky!”

V tomto samém článku pan F.E. Verbanck studuje dva rodokmeny jedinců, kteří byli “produkty” nejruznějších spojování dvou různých variant.

Byl to případ CAPRICE du Clos Saint-Claire a FAUNE du Clos Saint-Jacques.

CAPRICE

CAPRICE du CLOS SAINT-CLAIRE

	groenendael	tervueren	malinois	celkem
rodiče	-	2	-	2
prarodiče	2	2	-	4
praprarodiče	4	2	2	8
prapraprarodiče	6	2	8	16
praprapraprarodiče	16	-	16	32
celkem	28	8	26	62

FAUNE du CLOS SAINT-JACQUES

	groenendael	tervueren	malinois	celkem
rodiče	-	2	-	2
prarodiče	-	4	-	4
praprarodiče	3	5	-	8
prapraprarodiče	6	10	-	16
praprapraprarodiče	12	16	4	32
celkem	21	37	4	62

Zoologové minulého století věřili na čistotu a homogenitu původu. Pokud měl chovný pes či fena dlouhý bezchybný rodokmen, který zahrnoval příbuzenskou plemenitbu, vkládali veliké naděje do síly dědičnosti. Ale my dnes už víme, že délka rodokmenu sama o sobě nic neznamena, neznáme-li zákony dědičnosti! Čistokrevnost neznamena nic jiného než homozygotní typ. Chovatel byl ten, kdo přenáší určitý typ na další generace. Jedince působící jako chovný základ může být shledán kvalitním či ne pouze po zhodnocení jeho potomků. Pokud má zvíře téměř neznámý původ a dává štěňata vysoké kvality, je pro chovatele cennější než jedinec s dlouhatánským rodokmenem bez jakýchkoli potomků. Samozřejmě jedinec se známým původem vždy dává větší záruku než zvíře bez rodokmenu.

Do doby než byli červeno-hnědí belgičtí ovčáci a další varianty přesně rozděleni, každý typ barvy - tedy vítěz v dané třídě - měl nárok na titul CAC. Od roku 1967 se všichni jedinci s dlouhou srstí jinou než černou sjednotili pod název - tervueren. Od 1.1.1974 platily následující dodatky:

FAUNE du Clos Saint

- 1) Křížení mezi jednotlivými variantami není přípustné.
- 2) V případě, že křížení mezi variantami schválí chovatelská komise, jež je jediná kompetentní k takovému kroku, štěňata z těchto spojení budou zapisována pouze do čekatelské knihy, teprve až bude předvedena třetí generace po takových jedincích, která jednoznačně určí variantu, mohou být uváděni v plemenné knize.
- 3) Bylo rozhodnuto, že se vrátíme ke starým názvům variant:
 - belgický ovčák groenendael = černý dlouhosrstý
 - belgický ovčák tervueren = červeno-hnědý dlouhosrstý s přehozem a černou maskou
 - belgický ovčák malinois = červeno-hnědý krátkosrstý s přehozem a černou maskou
 - belgický ovčák laeken = červeno-hnědý hrubosrstý s přehozem

Jakákoli další varianta je nepřijatelná; s výjimkou dočasné možnosti vystavovat belgické ovčáky dlouhosrsté barvy stříbrno-šedé, kteří byli posuzováni ve své zvláštní třídě, ale pro vítěznou fenu a psa bude zadán titul CAC a CACIB jenom jeden, bude se tedy rozhodovat mezi červeno-hnědým dlouhosrstým jedincem a stříbrným. Od počátku roku 1979 a na základě pravidel F.C.I. (Federation Canine Internationale) je křížení variant, kterým je udělován CACIB, zakázáno!

Historie nám vysvětlila, že křížení mezi variantami bylo povoleno vždy po světové válce, aby znovu vzkřísilo variantu tervueren. Bylo nutné udržet homogenitu jednotlivých variant plemen a zároveň se vyhnout přílišné příbuzenské plemenitbě, aby byl prokázán jednotný typ, jako třeba v případě psů - výjimečných plemenů se známými jmény - ONIX du Chemin des Dames či MILKO du Parc de l'Hay. Stále existuje nebezpečí, že čtyři varianty jednoho plemene, jak je dnes známe, se budou vyvíjet zcela odlišně a odkloní se jednotlivě od charakteristiky standardu, který je pro všechny varianty zcela shodný.

ONIX du Chemin des Dames

Současný standard je výsledkem několika setkání, z nichž první se uskutečnilo 3. března 1978 - Commission d'Identification des Chiens et du Championnat; druhé se konalo 11. března 1978 - Conseil Cynologic a třetí bylo 25. března - Comit de l'Assembl e des Delegates. Tento standard byl oficiálně přijat federací F.C.I. pod číslem 15b dne 26. 12. 1978 ve francouzském jazyce a pod číslem 178 v holandštině. A konečně bylo zcela jasné a přesně určeno, že varianta černá dlouhosrstá je groenendael; tervueren je pak dlouhosrstý jedinec s jinou barvou než černou - tedy červeno-hnědou s charbonáží a odstíny v celé své škále od červeno-hnědé, šedé až po černou; červeno-hnědá barva s přehozem zůstává nadále nejžádanější a je upřednostňována. Varianta s

krátkou srstí červeno-hnědé barvy s přehozem a černou maskou je malinois.

V roce 1981 se konaly (21. - 22. 3.) u příležitosti 90. výročí vzniku plemene první Mezinárodní Dny belgického ovčáka. Uspořádal je klub "Les Amis du Chien de Berger Belge" pod patronací pana Alberta Jacquese a za vydatné pomoci Royal Groenendael klubu a Royal Berger Belge klubu; samozřejmě za účasti mnoha klubů dalších evropských zemí - Německa, Velké Británie, Dánska, Finska, Francie, Holandska a Švýcarska. První den se konala přednáška v Bruselu na veterinární fakultě Anderlecht; zde se diskutovalo o chovu, standardu, genetice. Druhý den se všichni sešli v Rhode-Saint-Genese, což je na hranicích lesa Soignes. Zde byli předváděny výkony belgických ovčáků, obrana, stopy, poslušnost; ukázky předváděli všichni belgičtí ovčáci ze všech zúčastněných zemí. Byly zde hojně zastoupeny všechny varianty belgického ovčáka. Na závěr se konala velická přehlídka všech psů se slavnostním pochodem na rozloučenou.

Od roku 1984 se začaly objevovat nové problémy s barvou u belgického ovčáka, speciálně opět u tervuerena a u hrubosrstých. Ačkoli se v chovu používali různě zbarvení psi, na výstavách byly jedinci s bledou barvou či stříbrnou barvou jaksi "utlačováni". Standard byl dostatečně moudře zřejmý, myslel dopředu na tyto problémy; jasně v něm byly povoleny nejrůznější odstíny od červeno-hnědé po šedou. To umožňovalo vybírat pro chov psy především podle typu a stavby

těla, ponechávajíc barvu na druhém místě. V případě barvy, poděkujme profesorovi Littlovi a jeho studii o genetice a dědičnosti barev u psa. Historie nás již mnohokrát poučila, že pokud budeme vybírat do chovu jen barevně líbivá zvířata bez znalostí genetických zákonů, dostaneme katastrofální výsledky. Typickým příkladem je historie hrubosrstých belgických ovčáků. Neustálé potlačování stříbrných jedinců povede k narušení genetického typu plemene.

V minulosti byly zřejmé dva směry, do kterých se chovatelé rozdělovali. Louis Hughebaert svého času napsal:

“Obdivovatelé malinoisů mají zcela odlišnou představu o belgickém ovčákovi. Jejich pohled je, že malinois je především užitkový pes. Exteriérová stránka není nejdůležitější, ale samozřejmě by měla jít ruku v ruce s výkonem. Tito chovatelé upřednostňovali talentované psy, kteří byli zároveň dobře stavění. Barva srsti nebyla nijak významná či důležitá.”

ELZAS (1935. NHSB 47289)

Kvalita zvířete (anatomie) a kvalita plemene (fyziologie) byla důležitější než soustředění se na danou variantu. Problém barvy, stejně jako typ srsti by nikdy neměl mít největší důležitost. Daleko podstatnější by mělo být vyřazování z chovu pro nedostatky a vady v typu, v povaze,... než vyřazení jedince pro barvu, která přece vůbec není známkou nečistokrevnosti psa. Chovatel, který se zabývá pouze stránkou estetického vzhledu a nezajímá ho přirozené znaky a povaha psa, dělá pouze polovičatou práci, jeho práce je spíše velkou chybou a dále uvádí v omyl další, kdo jeho psy či feny použijí v chovu. Dobrý chovatel musí znát dokonale genetiku, aby mohl správně určovat, která zvířata se k sobě opravdu hodí a která ne. Také je nutný velmi zodpovědný přístup k výběru chovného psa; plemeník může dát za svůj život mnohonásobně vyšší množství potomků než fena. Určit zda je plemeník kvalitní můžeme jenom tehdy, pokud uvidíme jeho odchovy. Na fenu si přece vždy můžeme vybrat toho nejlepšího plemeníka z nejlepších!

Použitá literatura:

*Jean – Marie Vanbutsele:
A hundred years of history of the Belgian shepherd dog*

